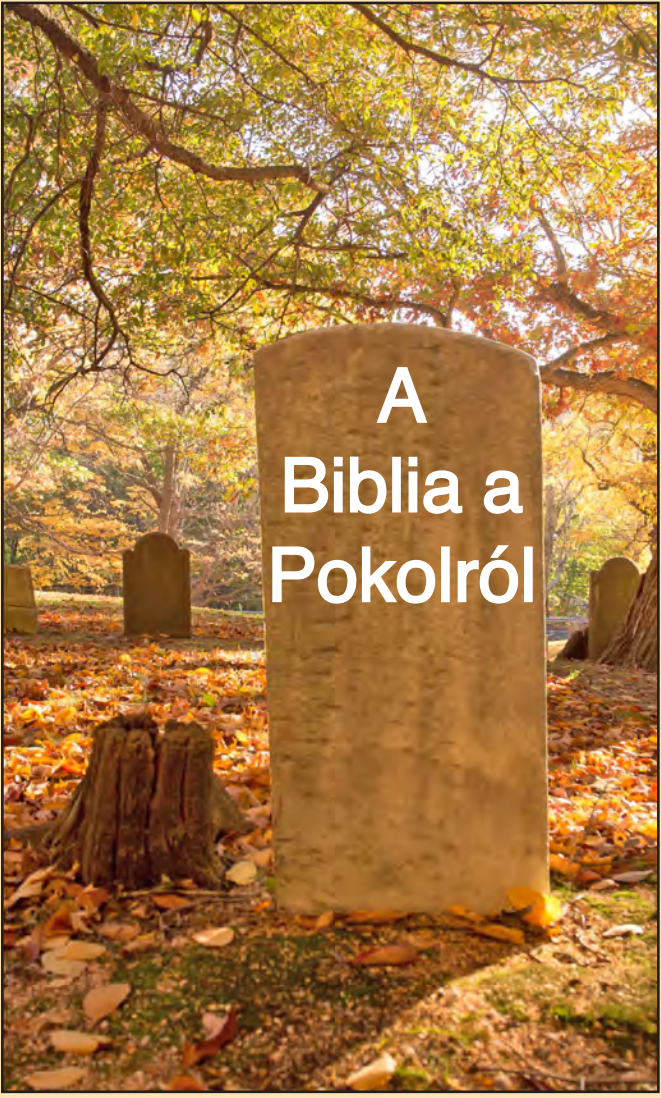

A photograph of a cemetery in autumn. A large, light-colored, rectangular gravestone with a rounded top is the central focus. It stands on a patch of grass and fallen yellow and orange leaves. To the left of the stone is a large, dark, weathered tree stump. In the background, several other smaller gravestones are visible, and the trees are covered in vibrant autumn foliage in shades of yellow, orange, and red. The sky is not clearly visible, appearing as a bright, hazy area through the branches.

A Biblia a Pokolról

A BIBLIA , A POKOLRÓL

A szentírás minden versé-
nek vizsgálata, melyben a
"pokol" szó megtalálható.

Asociația Studenților Bibliei
Cas. Poștală 849, Of. 12
3400 Cluj Napoca, România

BEVEZETÉS

E füzet tárgyának pontos megértése szinte nélkülözhetetlen a keresztyéni állhatatosság megszerzéséhez. Századok óta azt tanította az "öshit," hogy az Isten mielőtt az embert teremtette, egy tüzzel és borzalommal teljes mélységet teremtett, mely képes be fogadni az emberi családok billióit, melyeket ő létre szándékozott hozni; hogy ezen mélységet ő elnevezte "pokol"-nak, s hogy a Biblia minden ígérete és értelme arra célzott, hogy amennyit lehetséges (egy "kis nyájat") megóvjon a gonósztetektől, melyek miatt e retentő hely örökkévaló otthonuk lett volna.

Amint a tudomány növekszik és a babonáság hanyatlík, e szörnyű nézet az isteni jellem és elrendezésről veszít erejéből; értelmes népek már nem hisznek e legendában, amelyet templomok falain művészies kivitelekben valóságos formáiban látni lehet különösen Európában. Némelyek már azt állítják, hogy a hely szösz szerint értendő, azonban a tűz csak jelképes stbbi. stbbi. míg mások a "pokol" tanát minden értelmében és fokozatában teljesen elvetik.

Bár örvendünk, ha a babonát bukni és a nagy és bölcs, igazságos és szerető Teremtő igazságait uralkodni látjuk; száánalommal vesszük észre, hogy mindazok, kik e régóta tisztelt tant elvetik, a kételkedés és hitetlenségbe esnek. Miért történik ez, holott az elme csak egy tévelygéstől szabadult meg?—kérdi ön. Mert a keresztyén népet oly régen tanítják arra, hogy az Isten jelleme és uralma elleni borzasztó istenkáromlás alapjai le vannak rakva és határozottan meg vannak jelölve az Isten Igéjében—a Bibliában —és ennek következtében, amilyen mértékben a "pokol"-ban való hitük meginog, olyan mérvben inog meg hitük a Bibliában is, mint az Isten kijelentésiben,—ugy hogy akik elvetették a "pokol"-ban, mint a végtelen gyötrelém egy nemében való hitüket, gyakran nyilvános hitetlenekké és az Isten Igéjének gúnyolóivá lesznek.

Az Ur, gondviselésében elvezetett annak megértéséhez, hogy a Biblia rágalmaztatott, épugy, mint annak isteni Szerzője, s hogy helyesen értve, az semmit se tanít e tárgyról, ami kisebbitené az isteni jellemet vagy a józan értelmet. E füzetben megkíséreltük megvilágítani a Biblia e tárgyról szóló tanításait, hogy ez által helyreálltassék az Istenbe és az Ő Igéjébe vetett hit, jobb és észszerűbb alapon. Valóban, ami véleményünk az, hogy aki itt meggyőződik arról, hogy téves nézetei emberi balvéleményeken és félremagyarázásokon alapultak, egyidejűleg megtanulja, hogy ezentúl kevesebbet bízzék a saját és mások képzeleteiben, s hit által szilárdan ragaszkodjék az Isten Igéjéhez, mely bölcsé tehet az üdvösségre; e szándékból küldetik szét **az Isten gondviselése alatt, e füzet.**

Asociația Studenților Bibliei

Cas. Poștală 849, Of. 12

3400 Cluj Napoca, România

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
A pokol jelentősége	12
Az ó-testamentumi pokol	16
Minden szöveg idézete	17
Seol, sir vagy sirgödör	20
Az új- testamentumi pokol	23
Pokol a görög "hades" szóból	23
Krisztus a pokolban v, hadesban	24
A pokol szó más esetekben	26
Gehenna	27
Tartaroo	40
Gazdag és Lázár példabeszéde	45
Juhok és Kecskek példabeszéde	52
Örökkétartó büntetés	62
Tűz és kénkö tava	66
Pokolba jutnak a gonoszok	77
Zsidó hit a gyötrelemben	81
Válaszd az életet	86

MIT MOND A BIBLIA A POKOLRÓL ?

“A törvényre és bizonyágtételére hallgassatok; mert nem akként szólnak azok, kiknek nincs világosságok.”—Ésa. 8: 20.

Ó H! ez egy rémitő tantárgy—igy kiált föl valaki ezen irat olvasásánál. Egész életemben félelemben s rettegésben tartott engem. Ne is emlegetsem, hadd felejtsem el!” “Igen, szól közbe valaki más, felejtjük ezt el, gondoljunk és beszéljünk az Isten szeretetéről; mert ha eszembe jut, hogy mily szoros a kapu és keskeny az élethez vezető út, s mi pedig gyarlósággal körülvéve, mindnyájan a bűnre hajlunk, félek, hogy a hitben sohase leszek oly erős, hogy lelkemnek teljes nyugalalmát leljem.”

Itt megint más valaki szól közbe, mondván: “Óh, ne emlegetse azt! A gyermekem (vagy férj, vagy feleség, vagy barát) e veszedelemben van, és a lelkemet félelem és keserűség nyugtalanítja miatta.” Ismét más könyező szemekkel s akadozó hangon mondja: “Óh uram!- ha e tanítás igaz—aminek igaznak kell lenni, mert máskülönben az egész Keresztyénség nem tanítaná—akkor az én szeretteim minden reményen túl vannak s a rettenetes gyötrelemben szenvednek örökké.”

Igen, mi megengedjük, hogy általában e hittan rémitőnek van ismerve és tanítva, mely nagy mértékben kizárja Isten szeretetét, bölcsességét és az ő szent Igéjében kinyilvánított dicső jellemét. De mindazáltal, figyeljük meg erre vonatkozóan a Biblia tanítását; mert “Istennek igazságát nyilvánítja ki.” (Róm. 1: 17) Igaz, hogy “Isten haragja is abban van kinyilatkoztatva menyből, az emberek minden hitetlensége és gonoszága el-

len, kik hamissággal tartják vissza az igazságot.” (Róm. 1: 18) Mert “Kézádással erősitem—mondá az Ur—[Egyesülésben van az erő], hogy a gonosz nem marad büntetlenül.” (Péld. 11: 21) De nem szabad felednünk, hogy Isten haragja minden esetben igazságos és kegyelmével párosítja azt.—“Az ő kegyelme mindörökké megmarad”—Zsolt. 106: 1; 107: 1; 118: : 1-4; 136.

Hogy az általában elfogadott tanban a gonoszok büntetésére vonatkozóan alapjában véve tévedés létezik, abban nyilvánul meg az észszerűség világánál, hogy Isten igazságának kinyilvánítása helyett, a végletekig ferdíti el az ő szeretetének, igazságának, bölcsességének és hatalmának dicsőséges jellem vonásait. Azért nem szabad haboznunk rámutatni a Szentírásból meritett bőséges bizonyságokkal, hogy e tan messze eltért az igazságtól, és hogy annak védelmező tételei is teljesen tarthatatlannak.

Hogy azok is, akik e tan védelmezésére kellnek nem hisznek e tanban, már azon tényből is felismerhető, hogy cselekvéseik terén egyáltalán semmi hatást nem gyakorol. S amíg az összes keresztyén vallás felekezetei támogatják a benne vetett hitet, ugyanakkor ők maguk sem tesznek intézkedéseket a vétkesek lejtőjének elzárására, hanem inkább ők is abban az irányban sodortatnak. Ékes szólásu harangok, orgonák, művészies énekkar, drága épületek, párnás üléspadok és előkelő fényes szónoklatok, amelyekben leginkább kerülni óhajtják a rettenetes tárgyra vonatkozó intelmeket; kényelmet s mulatságos kedvtöltést engednek a divatos gyülekezetnek, mely az Urnapján sereglik össze, és a világ előtt Krisztus Egyházának produkálják magokat, s mint akik az ő tanát is képviselnék. De viselkedéseikből felismerhető, hogy a nagyobb többség, vagy még a saját családjuk

örökös boldogságával is keveset törődnek. Jóllehet valaki gondolhatná, hogy ilyen borzasztó lehetőségek tudatában, józan gondolkodásukat is csak nem elveszithetnék a gonoszok mentésén való erőlködésükben.

Az egyszerű következtetése az, hogy ők maguk sem hisznek e tanban. Az egyedüli vallásos népcsoport, amely e tanba vetett hitének nyilvános bizonyosságát adja a Salvation Army (üdvserég); s amiért e nép némi cselekvéseivel igazolja ezen felfogását, a többi keresztyének által mindenképpen csúfolva van. De ezek is különös észellenes szokásaikkal oly gyakran ellentétbe kerülnek az Ur Jézus viselkedésével, akiről a próféta ezeket írja: "Nem kiált, nem lármáz, nem hallatja szavát az utcán." (Ésa. 42: 2) Természetes, hogyha ezek is teljes hittel ragaszkodnának a rettenetes tanhoz, akkor tevékenységük nem volna oly laza. Még csak elképzelni sem tudjuk, hogy hogyan tudnak e rettenetes tanban hívők nyugodtan maradni a mindennapos ügyeik intézésében, vagy milyen lelki boldogsággal gyülehetnek össze vasárnap a templomban, hogy ismételten végig hallgassák a szószékről gyakran elhangzó, rettenetes tárgyat magyarázó beszédet. Kétségtől ha teljesen hinnének benne, nem volnának képesek nyugodtan ülve maradni ember társaikra gondolva, akik percenkint százával halnak meg s vitetnek

"A megvetett borzalmas mélységbe," hol

"Esdeklő imára sem hallgat az Isten?"

Bizonyos, hogyha ők teljes őszinteséggel hinnének e rettenetes tanításban, egysem maradhatna nyugodt érzélemmel halandó társainak borzalmas jövőjére gondolva, akiket minden pillanat gyorsan siettet a félelmes gyötrő helyre, melyet találó feljegyzésekben irt le egy nagyon félrevezetett ember, Watts Izsák, kinek a szívében sokkal teljesebb lehetett a szeretet, mint a milyet

8, Jehovának tulajdonított ezen ének írásában:

“A büntető harag árként önti tüzét,
S égeti szüntelen, lázongó férjét.
Rabságra veti a védtelen lelkét,
S örökös kinokban tartja életét.”

Gyakran megtörténik, hogy valakit balsors, szerencsétlenség ér, melynek hallatára barátai és a nép megremülnek; de tudatában vannak a dolognak, hogy a szerencsétlenül járt egyén ha meghal, szenvedéseitől felszabadul, s megnyugodnak felőle. Dacára e ténynek, némelyek mégis merészkednek Istenről önmaguknál is lealázóbb beképzelésekkel érvelni, hogy tulajdonképen ő nem volna meghatva a sok billió szerencsétlenül járt teremtményeinek örökös szenvedésein; ami még annál borzasztóbb lenne, hogy minden szabadulásra való alkalmat örökre elzár. S tovább mennek, feltételezik magukról, hogy ők haláluk után egyenesen az Ábrahám kebelébe mennek a szónak egyszerű jelentése szerint; és a kinzásban lévők völgyén át-meg át tekintenek, hallvalátva azoknak elrettentő szenvedéseiket, kiáltásaikat, akiket most szeretettel körül vesznek és elsiratnak; de már erre az időre annyira elváltozottaknak ismerikbe magukat, hogy hasonlatosak lesznek a mostani képzeletük szerinti Istenhez, aki annyira megfásult, könyört nem ismerő, hogy a szeretetnek, rokonszenvnek a legcsekélyebb elemeit is nélkülözi; és ők képesek lesznek egy ilyen jellemű Istent dicsérni, magasztalni.

Nem-e csodálatos, hogy máskülönben értelmes férfiak és nők, akik embertársaik iránti szeretetből: Kórházakat, árvaházakat, menhelyeket és védőintézményeket alapítanak, hogy még az állatokat is megvédjék a kegyetlenkedésektől, és mégis vallásos érzelmeikben nem ébrednek fel annak tudatára, hogy az örökös kinzás tant komolyan megvizsgálnák, vagy pedig hogy abban egyáltalán ne hinnének.

Egyetlen kivételre gondolhatunk azoknál, akik a tulzó kálvinista tanban hisznek; akik ugyanis abban hisznek hogy az Isten előre meghatározott tervén, melyet a saját tetszésére és a sokaság örök voltára nézve rendelt el, személyek könyörgése vagy bármilyen törekvések kísérletei semmit nem változtathatnak. Az ilyen értelemben hívők aztán teljesen vesztleg maradhatnak az ő felebarátaik örök boldogtalanságát illetőleg, mert (szerintők) Isten azt előre meghatározta; de nem tudjuk megérteni, hogy mi az, ami ösztönzi őket egy ilyen tervet alkotó Isten tiszteletére és dicséretére, aki tulajdon embertársainknak örökös kinoztatását határozta meg, s ugyanakkor azt parancsolja, hogy mi úgy szeressük felebarátunkat, mint önmagunkat?

Miért nem vonják kétségbe ezen “ördögi tant.” mely káromlás a Mindenható Isten ellen, s amely a “sötét korban” lett koholva a ravasz papok által, kik azt tanították, hogy: “miért ne cselekednénk gonoszt ha abból jó származhatik?

Az örök gyötrellem tanát a pápaság tanította először, azzal kényszerítette a pogányokat a rendszeréhez való csatlakozásra és papjainak támogatására. Abban az időben virágzott ez, mikor a “bikaviadalok” és bajnokok mérközései voltak a nyilvánosság legkedveltebb mulatságai, amikor keresztes hadjárat “szentháborúnak” volt nevezve, mikor férfiakat és nőket eretnekeknek tekintettek s lemészárolták őket csupán azért, mert a pápaság tanításaitól eltérőleg hittek; mikor az igaz evangélium Napja elhomályosodott, mert az Isten Igéjének közös használata nem volt megengedve, annyira tiltva volt, hogy a papok kivételével másnak olvasni sem volt szabad, s ezek pedig embertársuk iránti szeretetüknek eretneki kegyetlenkedésekben adták kifejezését. Ilyen eljárással

akarták őket a Biblia és hitbeli meggyőződésük megtagadására bírni, hogy így megmentessenek az általuk rettenetes formákban példázott örökös kínzástól. Ők nem pogányoktól kölcsönözték át e tant, mert a világon nincs olyan pogány vallás, melynek tanítása annyira kegyetlen, ördögies és hamis volna, mint ezen örök kínzástól szóló tan. Tessék meggyőződni róla ön maga, és mutasson reá a nagy félrevezetésre, hogy leplezetlen legyen a barbárság valódi alapja, mely: gonoszlelkűség, gyűlölet, istentelenség; ezen dolgok sohasem helyeseltettek azok részéről, kiket Isten megvilágosított Igéje által. Óh, szégyen és rémület fogja ellepni a feltámadás napján azokat a johiszemüleg félrevezetett embereket, akik gyanutlanul tanították ezen istenkáromló tant azt vélván, hogy tisztelik őt evvel. Mikor Isten földeríti az igazság és szeretet megismerését minden ember előtt, akkor ők is tudomást szereznek róla, hogy a Biblia nem tanítja ezen: isten-gyalázó, szeretet ellenes, igazság-homályosító, bűnöst megkeményítő "kárhozatos eretnecségi" örök kínzás tanát.—2 Pét. 2: 1.

Ismételjük, hogy a mostani erkölcsi fejlettség és értelem világosságáról, nagyobb értelemmel rendelkező nép nem hisz e tanban; de mivel arról vannak értesítve, hogy a Biblia tartalmazza, tehát Bibliától való eltérésnek tekintik az örök kínzás tant nem tanítani, amely következtetésükben teljesen tévednek, mert minden lépés az igazság és testvéri szeretet megismerésében való előhaladásnál cáfolja ezen feltevést. Ezekből látjuk, hogy ez második termése azon gonosz gyümölcsnek, mely az ördög befolyása révén jött létre. Ezzel üzettek el a Bibliától az értelmes józan gondolkodású emberek az álbölcs és hamis tudományokhoz. Sőt már alsóbb rendű emberek sem hisznek e tanban és cselekvésük terén semmi hatást sem gyakorol.

De valaki közbe szól: e tévedés nem-e sok jót is eredményezett. Nem-e sokan csatlakoztak az egyházhoz e tan hirdetése révén?

Feleljük: Nem! e tévedés sohasem eredményezett valódi jót, hanem mindenkor kárt. Azok, kiket e tévedés kényszerített az egyházhoz csatlakozni s nem az igazság vonzotta őket, ártalmára voltak az egyháznak. Ezreken megrémültek, de szívéleg nem tértek meg, mert kényszerítve voltak a pápasághoz való csatlakozásra, és ezen módon növekedet annak száma és gazdagsága. A nép előtt kevés igazságot fenntartottak, melyet szentségtelen érzetekkel összekevertek s úgy adták a népnek; e példát látva a "papság" később ők is jogosnak tekintették magukat, hogy tévedésekhez tévedéseket adjanak; a Bibliától elfordultak és formaságokat, ceremóniákat kezdtek tanítani, melyet a Biblia nem tartalmaz és amelyek az igazság által kormányozott valóságos keresztyéneknek semmit nem használtak. Ilyenek például: képek, szobrok, olvasószemek, miseruhák, gyertyák, márványozott székesegyházak, oltárok stbbi. stbbi. Ezek azon célból hozattak be, hogy a pogányokat rábírják az egyházukhoz való csatlakozásra, mely szertartás nagyon hasonlított a pogány vallások szokásaival, de teljesen nélkülözvén az igaz Isten minden erőit.

A megtért pogányok ezzel nem lettek elősegítve, mert Isten előtt azután is csak pogányoknak maradtak, pusztán holmi utánzásokba lettek becsalva, amit ők nem értettek s nem szívből cselekedtek. Ezekkel növekedett meg annyira a konkoly osztály száma, a buza osztály elnyomására. Az Úr megmondja, hogy ki vetette el a magvát e nagy termésnek. (Mát. 13: 39) És ugyanez igaz a mostani időkben is azoknál, kik a "Keresztyén" nevet csak bitorolják, kiket nem az igazság térített meg, hanem a tüzes pokoltól való félelem, vagy pedig társadalmi

érdekek által sarkaltattak. Az ilyenek nincsennek elismerve az igaz Egyház tagjainak, mert csak botrányára vannak a valóban fölszentelteknek. És mivel a szenteknek valódi szellemi táplálékát, az igazságot, megemészteni képtelenek, ha találtatik is köztük egy néhány hű lelkipásztor, azt is megtévesztik ezen kecskék, a juhok félrevezetésére, hogy olyan dolgokról prédikáljon, mely az ő meg nem tért izlésüknek tetszik. Nem, e tévedés semmi irányban jót nem eredményezett, annak tekintetbe vételén kívül, hogy Isten az emberek haragját is dicsőségére fordíthatja, mikor eljön az idő, a mindenek felett való uralmának igénybe vételére és minden teremtetések az ő akaratát fogják szolgálni.

Ezekből felismerve az emberi felfogás észszerűtlenségét, tegyünk félre minden emberi koholmányokat és véleményeket és folyamodjunk Isten Igéjéhez, amely egyedül hiteles e tárgy ismertetésében, szemelőtt tartva, hogy

“Isten tolmácsa önmagának
És mindent érthetővé tesz.”

ANGOL SZÓBAN A POKOL JELENTŐSÉGE

Mindenek felett tartsuk emlékezetünkben, hogy az Ó-Testamentum kéziratai Héber nyelven irattak meg eredetileg és az Új-Testamentum kéziratai Görög nyelven. Az angol Biblia fordítók a Bibliának angol nyelvre való fordításánál a (hell) pokol szót használták a Héber kéziratban a *seol*, s a Görög kéziratban *hades*, *tartarus* és *gyehenna* néven előforduló szavaknak helyettesítésére; s ugyanezen szavakat több esetben “sir” vagy “sirgödör”-nek is fordították. A régi angol nyelvhasználatban, mielőtt a pápa teológusai oly rettenetes jelentőséget tulajdonítottak volna a pokol szó értelmének, egy-

szerűen a következő értelmet fejezte ki: titkos, *rejtett*, *fedezett*; más szavakkal, *egy ki nem nyilvánított, rejtélyesen elfedezett helyre vonatkozott*. Ebben az értelemben használtattak helyesen a “sir” és “sirgödör” szavak, egyértelmet fejezvé ki a “seol” és “hades” szavaknak tulajdonképeni jelentőségével; ezekben teljes mivoltát magyarázták meg a halottak nem ismert vagy rejtélyes állapotának. Az Átdolgozott Biblia kiadásában a közreműködők ha teljesen kibontakoztak volna a pápaság tévedéseiből és minden tekintetben az őszinteséget követtek volna, akkor bizonyára többet tettek volna a jelenkorbeli biblia kutatók kisegítésére nézve, hogysem a *seol* Héber, és *hades* Görög szavakat csupán helyettesítették más szavakkal; ezek helyett a szavaknak világos értelmét kellett volna lefordítaniok. De amint látszik, *ők* félték az igazságot kimondani, a hamisságot pedig szégyenelték földeríteni, ezekből közhasználatra bocsátották a *seol* és *hades* szavakat lefordíthatatlanul, s így adtak alkalmat arra a következtetésre, hogy ezen szavakban ugyanazon rettenetes értelem rejlik, mint a milyent a pokol szónak tulajdonítottak. Mialatt ilyen eljárásokkal önmagukat célozták megvédeni a szégyentől, gyalázták Istent és a Bibliát, mert a népek még a mainap is azt értelmezik ezen szavak alatt, hogy azok egy borzalommal teljes pokolra vonatkoznak. Azonban a gondos figyelők így is felismerhetik a helytelen eljárásból a roppant tévedést, mert ha a *seol* szót lefordításban harminc helyen “sir-nak és három helyen “sirgödör”-nek nevezték meg az ó-testamentumban, akkor nem lett volna helytelenség minden helyen ugyanazt az értelmet fordítani le.

Az ilyen helyek összehasonlításánál arra a különösségre ébredünk, hogy a mely helyen a borzalommal teljes szó használata ésszerűtlennek látszott a fordítók

előtt, tehát a “sir” vagy “sirgödör” szavakkal helyettesítették az eredetinek értelmét; azonban minden más helyen a pokol szót használták. Az olvasó pedig egész életében az örök kínzás pápai tanokban iskolázva, e szavak értelmében gyötrelmes kínzó helyet lát, holott az beföldelt s elfedezett hely, a sir. Hogy példával bizonyítsuk ezt, tessék össze hasonlítani Jób 14: 13-ik versét a Zsoltárok 86: 13-ik versével—az előbbi így olvasódik: “Vajha engem a *holtak országában* tartanál” [az angol Biblia ezt *sírnak* nevezi]; az utóbbi így olvasódik: “És kiszabadítottad lelkemet a mélységes *pokolból* [seol].” A Héber kéziratban mindakét helyen a seol szó található; semmi okát nem látjuk annak, hogy miért nem lehetett mindakét helyen a sir vagy a holtak országa szót használni a fordításban.

A reformáció korabeli Biblia-fordítók nem okolhatók e tekintetben gondolatuk hanyatlásáért, mert csaképp akkor szakadtak el a sötét pápai rendszertől. Hanem az utókorbeli Biblia-fordítók, különösen azok, kik az Átdolgozott Biblia kiadásánál működtek közre, ezeket terheli a felelőség e tévedésekért. Teológia tanárok, lekipásztorok hasonlóan a Biblia-fordítókat követik. Ezek sem magyarázzák meg meghitt nyájaiknak a *seol* és *hades* szavak értelmét, inkább annak az általános véleménynek engednek tért, hogy e szavak értelme alatt az örök kínzás helye, egy tüzes tó értendő és ezzel egyidőben a nevezett urak, a színlelt őszinteség legsimább leple alatt adják az előkelőséget a józanságot a nép előtt, noha tudva van róluk, hogy birtokában vannak a pokolt helyesen ismertető igazságoknak, csupán az anyagi érdek és a gyávaság tartja vissza őket ezen igazságok kimondásától.

Beismerjük azt is, hogy minden pap nem bir ismerettel a Biblia fordítóknak ezen tévedéséről, és az ilye-

nek nem szándékosan takargatják ezen tévedéseket. Sokan azonban nem is tudhatnak felőle, mert a tanárok véleményét minden megvizsgálás nélkül fogadják el. A tanárok és tanultak felelősek leginkább e tévedésért, mert, ők tartották vissza az igazság kinyilvánítását a pokol helyes magyarázata felől. És világos, hogy ezt a következő okoknál fogva tették: először, a közöttük létező egyetértés szerint, állásuk biztonsága tekintetében nem beszélhettek ki nagyobb igazságokat a közönséges vagy világi népek előtt; másodszor, valamennyien félték nyilvánosságra hozni, hogy éveken keresztül szentírással nem egyező hittant tanítottak, mert ezzel a papság tekintélyét, és előkelőségét nagyon lealázták volna, valamint a nép bennök vetett bizalmát is elpusztították volna, és ugyanaz történt volna a teológiai iskolák és vallásokkal szemben is, amelyekben Isten Igéje annyira mellőzve van általuk; harmadszor, mivel teljes tudatában voltak, hogy az egyházak tagjait nem a Krisztus szerelme tartja össze (2 Kor. 5:14), hanem a pokoltól való félelem, ezek miatt az igazságnak kinyilvánítása biztos széthullását okozta volna az egyházi tagoknak, és neveik és dolláraik elvesztése elviselhetetlen tapasztalatokat szültek volna azokra nézve, kik a testszerinti előkelőségre annyira vágynak.—Gal. 6:12.

De milyen lesz Isten ítélete ezek felett, akik káromolni engedték az ő jellemét és tervét ezen tanításban, amit a le nem fordított bibliai szavak támogadtak? Az ő parancsai szólnak-e az ilyen hűtlen szolgálkhoz? Vajjon fogja-e helyeselni ezen eljárásukat? S szeretet barátainak fogja-e nevezni őket a Főpásztor? Akaratának kijelentését továbbra is fenntartja-e ezek között, hogy azt is elferdítve öntiszteltetre használják föl? És ilyen eszközön keresztül fogja-e a szentek szellemi eledelét, az ő és új dolgokat tárházából közvetíteni alkalmas időben?

Nem, az ilyenek tovább nem lesznek szószólói vagy pásztorai az Ő nyájának. (Ezék. 34: 9, 10) Hanem, mint előbbeni földönléte alkalmával tette, most is választ magának hiv emberek közül szószólókat, kiket oly tehetséges szavakkal ruház fel, melynek a főpapok közül senki nem képes ellenmondani. (Luk. 21: 15) Amint előre megmondott: "Bölcsseinek bölcsessége elvész, és az értelmeseinek értelme eltűnik."—Ésa. 29: 9-19.

AZ Ó-TESTAMENTUMI "POKOL"

Az Ó-Testamentumban a "pokol" szó harmincegyszer fordul elő és minden helyen a *seol* Héber szóból lett lefordítva, melynek a jelentésében nem foglaltatik kénkövel égő tüzes hely vagy ahoz hasonló: a szó legegyszerűbb értelmében sem! Mert a Biblia a pokolt nem lángoló tüzes helynek nevezei meg, hanem "sötétség" helyének (Jób 10: 21); s ahelyett, hogy jajgatások, sikoltások volnának hallhatók a pokolban, a Biblia megnevezi a "csendesség" helyének (Zsolt. 115: 17) s a legkélyebb szenvedés vagy gyötrellem helyett a Biblia leírja azt "feledékenységnak." (Zsolt. 88: 12-13) "Semmi cselekedet, okoskodás, tudomány vagy bölcsesség nincs a *seolban*, hová menendő vagy."—Préd. 9: 12.

A *seol* valóságos jelentésében egy: leplezett állapotot jelöl meg, mely a halott ember állapotának kifejezésére alkalmaztatik, amelyben és amelylyen túl mindenknek leplezettek a hit értelmén kívül; azért e szó gyakran használtatott a "sir" vagy "sirgödör" megnevezésére, melynek állapota rejtett, takart, s ebből feltámadás által a lények helyreállítását csakis azok láthatják hit által, kiknek értelmi szemeik meg vannak világosítva. Jegyezzük meg, hogy ugyanazon fordítók, ugyanazon *seol* szót a Bibliában harmincnégyyszer "sir"-nak vagy "sirgödör"-nek fordították le—vagyis többször mint "pokol"-nak; és két helyen olyan esetben fordították pokolnak, hogy

a mostani felvilágossodot értelem teljesen észellenesnek minősíti, például lásd (az angol Biblia szerint) Ésa. 14: 9, és Jónás 2: 2; az utóbbi szövegben a rejtet hely a hal-gyomra volt (ezen szövegben a Magyar Bibliafordítók a seol szót hagyták lefordítatlanul, angolban pokolnak fordítják), hová Jónás rejtve volt és Istenhez kiáltozott.

MINDEN SZÖVEG IDÉZETE, AHOL "SEOL" POKOL-NAK FORDITTATIK

(1) Ámos 9: 2.—"Ha *pokolba* ássák is le magukat, kezem onnan is kiragadja őket."* [Ez képleges beszéd, mely bizonyosan a sirra vonatkozik, hová az ember beásható.]

(2) Zsolt. 16: 10.—"Mert nem hagyod lelkemet a pokolban; nem engeded, hogy a Te szented rothadást lásson." [Itt Urunkra történik hivatkozás, mikor három nap a sirban volt.—Csel. 2: 31; 3: 15.]

(3, 4) Zsolt. 18: 6; 2 Sám. 22: 6.—"A *pokol* kötelei vettek körül engem." [Itt azon nyomoruság képviseltek, mely siettet valakit a sirba.]

(5) Zsolt. 55: 16.—"Elevenen szálljanak a *pokolba*."

(6) Zsolt. 9: 18.—"*Pokolba* jutnak a gonoszok, oda minden nemzet, amely Istenről elfelejtkezik." Ezt a szöveget később külön tárgyaljuk.

(7) Zsolt. 86: 13.—"És kiszabadítottad lelkemet a mélységes *pokolból*."

(8) Zsolt. 116: 3.—"Körül vettek engem a halál kötelei, és a *pokol* szorongattatásai támadtak meg engem." [A betegség és nyomoruság képleges keze a sirnak, mely magához ragad minket.]

*Az olvasó figyelmét felhívjuk, hogy az itt idézett versek az angol Biblia fordítása szerint közöltetnek. A magyar fordításban a *pokol* szó helyett néhol "holtak országa" stbbl. van használva.

(9) Zsolt. 139:8.—“Ha a *pokolban* vetek ágyat, ott is jelen vagy.” [Isten hatalma határtalan: még azok felett is, kik a sirban vannak. Ő képes, és szándékozik is feltámasztani mindazokat, kik a koporsókban vannak. —Ján. 5:28.]

(10) 5 Móz. 32:22.—“Mert tűz lobban fel haragomban és leég a *pokol* fenekéig.” [Itt a pusztítás van képlegesen jelezve, Izráel nemzetiségének végső elpusztítására —“a végső harag,” amint nevezi az Apostol, Isten leperzselte e nemzetet a “*legalsó mélységig*” amint Leeser itt seolnak fordítja e szót.—1 Thess. 2:16.]

(11) Jób 11:8.—“Magasabb [Isten bölcsessége] az égnél: mit teszel tehát? Mélyebb a *pokolnál* [akármely sirnál] mit tudatsz tehát?”

(12) Jób 26:6.—“A *pokol* [a sir] mezitelen előtte, és eltakaratlan a holtak országa.”

(13) Péld. 5:5.—“Az ő lábai a halálra mennek; az ő léptei a *pokolba* törekszenek [a sirba vezetnek].”

(14) Péld. 7:27.—“*Pokolba* [sirba] vivő ut az ő háza, amely levisz a halál hajlékába.”

(15) Péld. 9:18.—“És az nem tudja, hogy ott élet nélkül valók vannak; és a *pokol* mélyébe esnek az ő vendégei.” [Itt a parázna vendégei holtaknak tekintetnek, betegesek vagy haldoklók, és a testiességnak áldozatai közül sokan időelőtt a sirba jutnak azon betegségtől, mely utódait is siettet a sirba.]

(16) Péld. 15:11.—“A sir és a *pokol* az Ur előtt vannak.” [Itt a sir, a megsemmisüléssel van kapcsolatban, s nem életkinzással.]

(17) Péld. 15:24.—“Az életnek utja felfelé [vezet] van az értelmes ember számára, hogy eltávozzék a *pokoltól*.” [Ez a sirból való feltámadás reménylését világítja meg.]

(18) Péld. 23:14.—“Te vesszővel vered meg őt: és

az ölelkét a *pokolból* ragadod ki.” [a böles fenytés meg-
menti a gyermeket a gonosz uttól, mely a korai halálhoz
vezet, s lehetőleg előkészíti őt, megmenekülni a “*má-
sodik haláltól*.”]

(19) Péld. 27:20.—“Mint a sir és a *pokol* meg nem
elégednek, úgy az embernek szemei meg nem elégednek.”

(20) Ésa. 5:14.—“Azért a *pokol* ki szélesíti torkát
és feltátja száját szertelen.” [Itt a “*pokol*” *megsemmi-
sülést* ábrázol.]

(21, 22) Ésa. 14:9, 15.—“A *pokol* [sir] meg indul
te miattad megérkezésedkor.” . . . “Pedig a *pokolba*
szállsz alá” [ugyan ez sirnak van említve a 11-ik vers-
ben.]

(23) Ésa. 57:9.—“És meg aláztad magadat a *po-
kolig*.” [Ebben képviseltetik a *mély* lealázás.]

(24, 25) Ezék. 31:15-17.—“Azon a napon, melyen
sirba áláméne. . . . Zuhanásának hangja miatt meg rá-
zom a nemzeteket, mikor le vetem őt a *pokolba* velük
együtt, kik a sirgödörbe szállnak, . . . ezek is alászáll-
lottak vele a *pokolba* azokhoz, akik fegyverrel ölettek
meg.” [Képleges prófétai leírása Babylon pusztulásá-
nak, a sir csendjében.]

(26) Ezék. 32:21.—“Szólni fognak felőle a vitézek
hatalmasai a *pokol* közepéből, együtt az ő segítőivel” [ez
ugyanazon képlet folytatása, képviseli Egyiptomot, mint
egy nemzet végromlását, mely csatlakozik Babylonhoz a
megsemmisülésben.]

(27) Ezék. 32:27.—“És nem feküsznek együtt az
erősekkel, kik elestek a körülméletlenek közül, kik
hadiszerszámaikkal szálltak alá a *pokolba*, kiknek az ő
fegyvereiket fejük alá tették; mert lőn az ő vétkük csont-
jaikon, mivelhogy félelmére valának a vitézeknek az élők
földjén.” [A sir az egyedüli “*pokol*,” hová az elesettek
temettetnek, és háborus fegyvereikkel fejük alatt feküsz-
nek.]

(28) Hab. 2: 5.—“Ő, aki tátja száját mint a *pokol* [sir] és olyan ő mint a halál, telhetetlen.”

(29) Jónás 2: 2, 3.—“És könyörgö Jónás az Urnak, az ő Istenének a hálnak gyomrából, és mondá: nyomorúságomban az Urhoz kiálték és meghallgata engem; a *pokol* torkából sikolték és meghallád az én szómat.” [A halgyomra volt egy ideig az ő sirja.]

(30, 31) Ésa. 28: 15-18.—“Mert így szóltok: Frigyet kötöttünk a halállal, a *pokollal* [sirral] meg szövetséget csináltunk; az ostorozó áradat ha jó, nem ér el minket; mert a hazugságot választottuk oltalmunknak, és csalásban rejtezőnk el: azért így szól az Ur Isten Eltöröltetik a halállal való frigyetek, és a *pokollal* [sirral] való szövetségeitek meg nem áll.” [Isten ezekben kijelenté, hogy a jelenlegi fennforgó értelem, melyben a halál nem mint ellenség, hanem mint egy barátnak van feltüntetve, végtére meg szűnik; és az emberek meg fogják tanulni, hogy a halál a “*bűn zsóldja*,” mely jelenleg a Sátán hatalmában van (Rom. 6: 23; Zsid. 2: 14), és nem az Isten által küldött angyal.]

MINDEN MAS SZÖVEG, HOL A “SEOL” SZÓ ELŐFORDUL—ÉS “SIR” VAGY “SIRGÖDÖRNEK” VAN FORDITVA

1 Móz. 37: 35.—“Sirva megyek fiamhoz a *sirba*.”

1 Móz. 42: 38.—“Ősz fejemet buba boritva bocsátanátok le a *sirba*.” [Lásd az ehhez hasonló kifejezést a 44, rész 29, 31; versekben, itt a fordítóknak nem látszott helyesnek a jó öreg Jákobot a *pokolba* küldeni csupán azért mert fiai gonoszak voltak.]

1 Sám. 2: 6.—“Az Ur öl és elevenit, *sirba* visz és visszahoz.”

1 Kir. 2: 6, 9.—“Ne engedd, hogy megöszülvén, békességgel menjen a *sirba*. . . . Az ő vénségét vérrel bocsássad a *sirba*.”

Jób. 7: 9.—“A ki leszáll a *sirba*.”

Jób 14: 13.—“Vajha, engem a *sirban* tartanál; rejtetnél engemet addig, amíg el mulik a te haragod; hártárt vetnél nekem, azután megemlékeznél rólam” [feltámasztanál]!

Jób 17: 12.—“Ha reménykedem is, a *sir* már az én házam, a sötétségben vetettem az ágyamat.” [Jób a feltámadásban reménykedett, mely lesz a “Millenium reggelén.”]

Jób 17: 15.—“Leszáll az majd a *sir* üregébe, velem együtt nyugoszik a porban.”

Jób 21: 13.—“Jólétben töltik el napjaikat, és egy pillanat alatt szállnak alá a *sirba*.”

Jób 24: 19, 20.—“Szárazság és hőség nyeli el a hó vizét, a *sir* azokat, akik yétkeznek.” [Mindnyájan vétkeztek, s ennélfogva a “halál minden emberekre elhatott,” és mindnyájan a *sirba* szállnak. De a “Krisztus drága vérén” mindenki meg lett váltva; ennélfogva mindenki feltámasztatik és előfognak jöni, az Isten által kijelölt időben—a “Millenium hajnal hasadáskor.”]

Zsolt. 6: 6.—“Mert nincs emlékezés rólad a halálban, a *sirban* kicsoda dicsóit tégedet?”

Zsolt. 30: 4.—“Uram, felhoztad a *sirból* az én lelkemet, fölélesztettél a *sirbaszállók* közül.” [Ebben haladatosság van kifejezve a halálos veszélytől való megszabadításért.]

Zsolt. 31: 18.—“A gonoszok szégyenüljenek meg, és pusztuljanak a *sirba*.”

Zsolt. 49: 15, 16.—“Mint juhok a *sirba* vettetnek, a halál legelteti őket, és az igazak [a szentek—Dán. 7: 27] uralkodnak rajtok reggel, [a Millenium reggelén]; alakjukat elemészti a *sir*, mely lakásul leend mindegyiknek. Csak Isten válthatja ki lelkemet a *sir* hatalmából.”

Zsolt. 88: 4.—“Életem a *sirig* jutott.”

Zsolt. 89:49.—“S meg szabadítja magát a *sírnak* kezéből?”

Zsolt. 141:7.—“Szét szóratnak csontjaik a *sír* torkában.”

Péld. 1:12.—“Nyeljük el azokat, mint a *sír* elevenen, és egészen, mint akik mélységbe szállottak.” [t. i. földrengés alkalmával, mint: 4 Móz. 16:30-33.]

Péld. 30:15,16.—“Négyen nem mondják: elég! a *sír*, *stb.*”

Préd. 9:12.—“Valamint hatalmadban van cselekedni erőd szerint, azt cselekedjed; mert semmi cselekedet, okoskodás, tudomány és bölcsesség nincs a *sírban*, hová menendő vagy.”

Énekek Éneke 8:6.—“A féltékenység kegyetlen mint a *sír*.”

Ésa. 14:11.—“Kevélység . . . *sírba* szállt.”

Ésa. 38:10.—“Alá kell szállnom a *sír* kapuihoz, meg fosztva többi éveimtől.”

Ésa. 38:18.—“Mert nem a *sír* dicsőít téged, és nem a halál magasztal téged, hűségedre nem a *sírverembe* szállók várnak.”

4 Móz. 16:30-33.—“Ha pedig ők . . . elevenen szállnak alá a *sírverembe*; akkor meg ismeritek. . . A föld meghasada alattuk, és meg nyitá a föld a száját, és elnyelé őket és az ő házaikat és minden embert, akik Kórei valának, és minden jószágukat. És alászállának azok és mindaz, ami az övék, elevenen a *sírverembe*: és befedezé őket a föld, és elveszének a gyülekezet közül.” [A magyar fordítás itt “pokol”-nak mondja, az angol ellenben “sírverem”-nek. Az utóbbi a helyes.]

Ezék. 31:15.—“Azon a napon, amelyen *sírba* alá-méne.”

Hóseás 13:14.—“Megváltom őket a *sír* hatalmából; Megmentem őket a haláltól! Oh, halál a te veszedelmed

leszek én; Óh, *sir* a te romlásod leszek én neked. Megbánás elrejtetett én előlem.” [az Ur senkit sem váltott meg valami tüzes helytől vagy kínzástól, mert nem létezik ilyen hely; hanem ő megváltotta az *egész emberi séget* a *sírból*, a *halálból*, amely büntetés Ádám vétke által hozatott mindenkire, amint a fenti vers kijelenté.

A fenti jegyzet magába foglalja az Angol nyelvben minden esetben előforduló “pokol,” és a Héber “*seol*” szavakat. Ezen vizsgálatból tekintve minden olvasó előtt világosan látható az, hogy az Ó-Testamentom már valami négyezer éven át az isteni kinyilatkoztatást szolgálja, és nem tartalmaz egyetlen egy célzást sem olyan értelemben a “pokolra” vonatkozva, amint e szót jelenleg értelmezik.

POKOL AZ ÚJ-TESTAMENTOMBAN

Az Új Testamentomban a Görög *hades* szó, teljesen meg felel a Héber *seol* szó értelmének. Ennek bizonyosságát látjuk az Apostolok idézeteiben az Ó-Testamentumból, melyet ők *hades*-nek fordítanak. Például, Csel. 2: 27.—“Mert nem hagyod az én lelkemet a *hadesban*,” ez idéztetett a Zsolt. 16: 10 verstől: “Mert nem hagyod lelkemet a *seolban*.” És, 1 Kor. 15: 54, 55 versekben, “Elnyeletett a halál diadalra. Halál! hol a te fullánkod? Pokol. [*hades*]! hol a te diadalmad?” Ez vonatkozásban van Ésa. 25: 8. “Elnyeli a halált diadalban.” és Hósa. 13: 14. “Óh halál a te veszedelmed leszek én; óh *seol*, a te romlásod leszek én.”

“POKOL” A GÖRÖG “HADES” SZÓBÓL

Mát. 11: 23.—“Te is Kaparnaum, ki az égig felmagasztaltattál a *pokolig* fogsz megaláztatni;” Luk. 10: 15: “a *pokolig* fogsz lealáztatni.” [E város nagyon kegyelt volt az ismeret és alkalmak kiváltságaiban, vagy

képletesen egész az égig volt felmagasztalva; de mivel Isten kegyeivel visszaélt, azért lealacsonyított, vagy képletesen a *hades*-ig lealáztatott, a végromlásba, pusztulásba. Ez teljesen a feledékenységre temettetett, mert jelenleg még azon helyről sem bizonyosak, ahol állott valaha. Kaparnaum valóban *elpusztult*, levettetett a *hades*-ig.]

Luk. 16: 23.—“És a *pokolban* felemelé az ő szemeit, kínokban lévén.” [Ez a képleges példabeszéd későbbben lesz magyarázva e füzetben.]

Jel. 6:8.—“És látám, imé egy sárga színű ló; és a ki rajta üle annak a neve halál, és a *pokol* követi azt.” [a megsemmisülést képviseli, vagyis a *sirt*.]

Mát. 16: 18.—“E kősziklán épitem fel az én egyházamat, és a *pokol* kapui sem vesznek rajta diadalmat.” [Noha keserű és irgalmatlan halálos üldözéseket fog az Egyház szenvedni az Evangéliumi korszak alatt, ez soha nem fog diadalmaskodni annak végleges kiirtása felett; sőt az ellenkezője történik az ő feltámadásakor, mely az Ur által elvégeztetik; az Egyház vesz diadalmat a *hades*—a sir felett.

KRISZTUS A “POKOL”-BAN [HADES], ÉS FELTÁMASZTATOTT A “POKOL”-BÓL [HADES].—Csel 2: 1, 14, 22-31. “Péter felemelé szavát és szóla, . . Izráelita férfiak, halljátok meg e beszédeket:—A názáreti Jézust, azt a férfit a ki Istentől bizonyosságot nyert előttetek, . . . azt, ki Istennek elvégzett tanácsából és rendeléséből adatott halálra [“halálra adatott ő, a mi bűnünkért”], megragadván, gonosz kezeitekkel keresztfára feszítve megöltek: ki az Isten feltámasztott a halál fájdalmait [vagy kötelékeit] megoldván, mivelhogy lehetetlen volt néki attól fogvatartatnia [mert a Jehova ígéje előre jelentette az ő feltámasztását; mert Dávid ezt mondja róla

[személyesítvén, vagy ő róla beszélvén]: Én [Krisztus] magam előtt láttam az Urat [Jehovát] mindenkor, mert ő néken jobb kezem felől van, hogy meg ne tántorodjam. Annakokáért örvendezett az én szívem, és vigadott az én nyelvem; annakfelette az én testem is reménységben nyugszik, mert nem *hagyd* az én lelkemet a *pokol* [*hades*]-ban, és nem engeded, hogy a te szented rothadást lásson. Te, [Jehova] megjelentetted nékem [Krisztusnak] az életnek utait.” Itt Urunk Dávid próféta által van személyesítve, kifejezvéen hitét a Jehovában, a feltámadási ígéletben és a Jehova dicsőséges tervében mely bevégeződik egykoron ő általa, és örvend azon kilátásban.

Péter tovább mondja — “Atyámfiak férfiak, szabad nyilván szólnom ti előttetek Dávid pátriárkáról, hogy ő megholt és eltemetettet, és az ő sírja mind e mai napig nálunk van. [azért cz a jövőndőlés nem vonatkozhat az ő saját személyére; mert az ő lelke a “pokolban”—*hades*—hagyatott, és az ő teste rothadást látott]: Azért próféta lévén, és tudván, hogy az Isten neki esküvéssel megesküdött, hogy majd az ő ágyékának gyümölcséből támasztja a Krisztust testszerint, hogy helyeztesse az ő királyi székében; előre látván ezt [prófétailag], szólott a Krisztus feltámadásáról [feltámasztván a “pokol”—*hades*—ból, hova mennie kellett a mi bűneink eltörlése miatt], hogy az ő lelke nem hagyatott a pokolban [*hades*—a halott állapota], sem az ő teste rothadást nem látott. “Péter erős logikus bizonyosságot mutat fel ezekben, a Dávid próféta szavaira alapítva—először rámutat, hogy: Krisztus, aki Isten által halálra adatott a mi bűneinkért, a sírba, a “pokolba” ment, mely a megholtak állapota, a megsemmisülés. (Zsolt. 16: 10); másodsor: az ígélet szerint megszabadított ő a sír, a ‘pokol,’ a halál, a megsemmisüléstől egy FELTÁMADÁS által—

az életre keltetett, újra lett teremtvé, ugyan az a lény, csak még dicsőbb, és méginkább felmagasztalt egészen az "Atya személyének valóságos képmására." (Zsid. 1: 3) és aztán az Egyháznak adott jelenéseiben, kijelenté—

Jel. 1: 18.—"És az élő, pedig halott valék, és ime élek örökkön örökké Ámen; és nálam vannak a *pokolnak* [hades, a sir] és a halálnak kulcsai." A mi szívünk felelé: Ámen, Ámen, mert az ő feltámadásában látjuk Jehova egész tervének a dicsőséges kimenetelét, mely a feltámadottnak hatalmassága által fog befejeződni, a ki tartja jelenleg a pokol és a halál kulcsait, hogy annak idején szabadonbocsássa annak minden fogjait, azért neveztetnek meg ezek a "reménység fogjainak." (Zak. 9: 12) Bármilyen kitalált fortélyok vagy ravaszságok által sem lehet elferdíteni ezen *teljes* Szentirati részeket, sem elcsavarni, hogy azok a Pápaság által hátra hagyott szörnyű istenkáromló örök gyötoremnek támogatására vólnának. Ha az lett volna a mi büntetésünk, akkor Krisztusnak, a minket helyettesítő áldozatnak kellene még most is, és mindörökké azt kiállania, de a valóság nem az amint azt ezen Szentirati versek állítják. A mi büntetésünk halál volt, és "ő meghalt a mi bűneinkért" és az "egész világ bűneiért."—1 Kor. 15: 3; 1 Ján. 2: 2.

Jel. 20: 13, 14.—"É a tenger ki adá a halottakat, akik benne voltak; és a halál, és a *pokol* is ki adá a halottakat a kik ő náluk voltak; és meg ítéltetének mindnyájan az ő cselekedeteik szerint. A *pokol* pedig és a halál vettetének a tűznek távába: ez a második halál." [A tűznek tava *jelképe* a végső és az örökös megsemmisülésnek. A pokol és a halál is oda vettetnek. És a halál nem lesz többé.—Jel. 21: 4.]

A "POKOL" SZÓ ELŐFORDUL MÁS ESETEKBEN

Miután meg vizsgáltuk a *seol* szót, a "pokol" egye-

düli és eredeti szavát az Ó-Testamentomban, és a *hades* szót, amely az Uj-Testamentomban leginkább „pokolnak” lett fordítva, következőleg pedig megfigyeljük a Szentírásban a még hátramaradt minden egyes esetben előforduló „pokol” szó jelentőségét. Az Uj-Testamentomban még két más szó magyaráztatik a „pokolra” u. m.: *gehenna* és *tartarus*, melyeket vizsgálat alá veszünk a rendes nevük szerint.

“GEHENNA” A “POKOLRA” MAGYARÁZVA

Ez a szó előfordul a következő helyeken—összesen tizenkétszer:—Mát. 5: 22. 29, 30; 10: 28; 18: 9; 23: 15, 33; Márk. 9: 43-47; Luk. 12: 5; Jak. 3: 6. Ez a görög szokás szerinti szótagolása a Héber szavaknak, amelyek „Hinnom Völgyének” vannak fordítva. Ez a völgy Jeruzsálemen kívül esik, mely a városból kihordott szemét és trágya felégetésére volt használva. Dög, selejtek, stb. ide lettek kiszállítva, és ezek teljes felemésztésére szüntelenül égő tűz ápoltatott, hogy minden oda lera-kott dolgokat elpusztítson; e mellé kénkö is volt használva, hogy a tüzet élessze, és teljes pusztítást biztosítson. De a gehennába élő lény soha nem vettetett. A Zsidók nem engedték meg semmiféle élő lénynek a kinzását.

Mikor tekintetbe vesszük, hogy Isten az Izráel népében célja felől adott nekünk leczkét, megvilágítván ténykedését és tervét, a jelent és a jövőt, el kell ismer-nünk, hogy a Hinnom Völgye, vagy *gehenna* is részben szerepet játszik a jövő megvilágításában. Tudjuk azt, hogy Izráel papsága és temploma előképletezte a Királyi Papságot, a Keresztyén Egyházat amint az lészen az Isten valódi temploma; és azt is tudjuk, hogy az ő Fővárosuk előképletezte az Uj-Jeruzsálemet, az uralkodás hatalmi székhelyét és hiteles központját—Immánu-

el, a Nagy Király városát (kormányát). Megemlékezően, hogy a Krisztus kormányzata a Jelenések könyvében (Jel. 21:10-27) képlegesen egy városban—az Új-Jeruzsálemben van képviselve. Azután leírja azt az osztályt, amelynek meg engedtetik bejutni ezen ország kiváltságaiban és áldásaiban—a tiszteletre méltók és dicsőségesek, és mind azok, kiknek joguk van az élet fáihoz. Hasonlóan találjuk kijelentve, hogy oda semmi tisztátalan *be nem mehet*, vagy utálatosságot cselekvő, vagy hazug; hanem csakis olyan, kit a Bárány feljegyez mint érdemest az életre. Ezen város, képviseli a megváltott világot a Millenium végén, mely előképletezve vagy képviselve volt a földi Jeruzsálem városban; és a tisztátalanok, az utálatosak, stb. az életre érdemtelen osztály, akik oda *be nem juthatnak*, képviseltettek a hulladék és piszkos élettelen holttestemek által, melyek végleges pusztulás végett, a városon kívül levő *gehennába* vettettek. És ezzel összhangban írva találjuk, hogy akik az életre méltatlanoknak bizonyulnak a “tüzes tóba” vetetnek. (Jel. 20:15) A tűz itten úgy mint mindenütt, a megsemmisítés jelképeül használtatik, és a jelkép, a tüzes tó, ugyan azou *gehennáról*, vagy Hinnom Völgyéről lett fogalmazva.

Tehát mialatt a *gehenna* Jeruzsálem városának hasznos célt szolgált a hulladékok meg égetése helye volt, hasonlóan, mint a város, az is jelköpes volt Isten jövőbeni ténykedésének megvilágítására vonatkozó, a minden tisztátalan elemek elvetése, és elpusztításának végrehajtásában, hogy így meggátolja azokat, akik a szent várost, az új-Jeruzsálemet megszeplősítenék, miután a Millenium korszak próbáltatásai után következő ítélet teljesen kipróbálta, és csalódhatlan biztonsággal elválasztotta a “juhokat” a “kecskéktől.”

Igy tehát, a *gehenna* volt az előképe vagy magyarázata

a második halálnak a végső teljes megsemmisülésnek, amelyből a megtérés lehetetlen azontul; mert "nincs többé bűnért való áldozat," hanem csakis a "tűznek lángja, mely megemésztí az ellenszegülőket."—Zsid. 10: 27.

De megemlékezvén, hogy Izráel mint jelképül lett használva Istennek a jövő nemzedékkel való térykedésére nézve, e célból jelképes módon bánt el velük, amint a váltságot is bemutatta nekik mielőtt elhagyák Egyiptomot; jöllehet, akkor csak egy képletes bárány lett megölve. Mikor Jeruzsálem és a Templom építettett—ez képviselvén a valódi templomot, az Egyházat, és a valódi királyságot amint megalapíttatnak Krisztus által a Milleniumban—és a népek jelképezték a világot a *Millenium* korszakban. Az ő papjaik képviselték a megdicőült Királyi papságot, és az ő törvényük, a tökéletes engedelmesség követelményeivel együtt, képviselte az Új Szövetség alatt levő törvényt és annak föltételeit, amely működésbe hozatik az összes engedelmeskedők megáldására, és mindazoknak kárhozatukra, a kik mikor teljes alkalom lesz nekik adva, nem fogják teljes szívvel magukat alávetni a Király igazságos kormányzatának és törvényének.

Látva tehát, hogy Izráelnek szervezése, állapota, stb. előképletezték azokat, melyek a világon történni fognak a jövő korszakban, mennyire megfelel, hogy a *gehenna* völgyet, vagy mélységet, a második halál jelképéül tekintsük, a jövő korban mindazoknak elpusztítására, akik méltatlanok lesznek az életre; és mennyire megfelel a jelkép alkalmazása a "kénkövel égő tűzes tó" (Jel. 19: 20), amely ugyanazon *gehenna*, vagy Hinnom Völgyétől származott, mely kénkövel égött szüntelenül. E kifejezés, "kénkövel égő," érvényül adatott a jelképhez, a "tűz" kifejezi a végleges és visszavonhatlan pusztító hatását a

második halálnak; a tudósok legujabb következtetése szerint, az égő kénkö a leghalálosabb hatású amit ismernek. És mennyire észszerű következtetése az, hogy Izráel létesítne törvényszéket valamint bíróságot, vagy pedig előképletezne egy ilyen törvényszéket és bíróságot a jövő korszakra nézve; és hogy a (képleges) törvényszék ítélete a (képleges) népek felett, és annak (képleges) törvényük alatt, azon (képleges) mélység, a (képleges) városon kívül, ezek mily egyszerűen megfelelnek a (valódi) törvényszék és a (valódi) bíróság ítélkezéseinek a jövő korszakban. Ha ezek a pontok folyton észben tartatnak, nagyban elősegítenek minket Urunk azon szavai megértésében, amelyek vonatkoznak a *gehennára*; mert jóllehet a szószerinti völgy, csakép most volt meg nevezve és vonatkozva rá, mégis az ő szavai tanulságot hoz magával a jövő korszakot, és az ellenjelképes *gehennát* — a második halált illetőleg.

MAT. 5: 21, 22.

“Hallottátok, hogy megmondatott a régieknek: Ne ölj mert a ki öl, méltó az ítéletre, én pedig azt mondom néktek, hogy mind az, aki haragszik az ő atyafiára [ok nélkül], méltó az ítéletre [a jövőben—a valódi Királyság szabályai alatt]; a ki pedig azt mondja az ő atyafiának: Ráka [gazember] méltó a főtörvényszékre; a ki pedig azt mondja: bolond, méltó a *gehenna tüzére*.”

Hogy megértsük a főtörvényszékre, ítéletre, és a *gehennára* tett hivatkozásokat, mindenkinek ismernie kell részben is a zsidók szabályait. Az “ítélő törvényszék” hét emberből állott (vagy huszonhárom—a szám nem bizonyos), és hatalmuk volt ítélni valamely osztályoknak bűntényeit. A főtörvényszék, vagy Sanhedrim, hetvenegy emberből állott, akik tanultaknak és képeseknek voltak ismerve. Ezekből állott a Zsidók legfőbb törvényszéke, és felügyeletük volt a legkomolyabb törvényt-

sértők felett is. A legszigorubb ítélet hozataluk, halál volt, de bizonyos ártalmas gonosztevők haláluk után gyalázat alá vették olyan képen, hogy nem engedték eltemetni azokat, hanem az ebek holttetemeivel és a városból kivetett szeméttel együtt, a *gehennába* vették, hogy ott elégettessenek. Ezeknek a *gehennában* való megégetésükkel az volt a céljuk, hogy a nép szemei előtt utálatossá tegyék a bűntényeket és a gonosztevőket, és még azt is jelentette, hogy az ilyeneknek büntetése reménytelen ítélet volt. Vissza kell emlékeznünk, hogy Izráel remélt a sírból egy feltámadást, ennél fogva igen különös vigyázattal voltak halottaik holttetemeinek elhelyezésében. Nem ismerték fel Isten hatalmának teljességét, s látszólag szükségesnek gondolták Őt elősegíteni e tekintetben. (2 Móz. 13: 19; Zsid. 11: 22; Csel. 7: 15, 16) Ennél fogva a halál után, a test elpusztítása a *gehennában*, jelentvén azoknak a feltámadás által a jövő élethez remélt jogaik elvesztését is. Így ez képviselte a második halált ugyanazon képleges irányban, melyben ők mint népek képviselték vagy például voltak a jövő életben levő dolgok rendjeinek az új szövetség alatt.

Most jegyezzük meg, hogy Urunk a fenti szavaiban kimutatá nekik, hogy a Törvényük habár szigorú volt, de azért sokkal alatta volt valódi jelentőségében annak a törvénynek, amint az majd magyaráztatik a valódi Királyságban, a valóságos Birák alatt, a mit az övéik csak előképletezett. Ő kimutatja, hogy a törvény parancsa, "ne ölj" sokkal magasabb értelmű, mint ők azt feltételezték; a *roszindulatu harag* és megfeddés "fog majd" tekintetni az Isten Törvénye megsértésének az Új Szövetség alatt; és a kik ilyenek, és ezen új kor kedvező feltételei alatt nem változnak meg tökéletesen, annyira,

hogy az Isten törvényét teljesen megtartsák, azok fognak tekintetni méltóknak arra, amit az ő közelükben levő *gehenna* előképletezett—a második halálra. Mindazáltal ennek a törvénynek pontos szigorúsága csak akkor fog végrehajtatni, ha figyelmen kívül hagyják azon előnyöket, fegyelmezést és támogatást amely abban a korban segíteni fog mindenkinek a törvényhez alkalmazkodni.

Ugyan ez a gondolat folytatódik

MAT. 5: 22-30

“Hallottátok,” stb. “Én pedig azt mondom néktek . . . mert jobb néked, hogy egy vesszen el a te tagjaid közül, semhogy egész tested a *gehennára* vettessék.”

Itt ismét az Isten Törvénye működik az Uj Szövetség alatt, és működésében szembe van helyezve a Zsidó Ó-Szövetséggel és az önfegyelem tanulságait sürgeti kijelentéseivel, vagy is sokkal hasznosabb az embereknek megtagadni a gonoszságra áhitázó vágyaik kielégítését (noha olyan kedves is nekik mint a jobb szemük, és látszólag annyira szükséges mint a jobb kéz) ahelyett, hogy kedvezzenek azoknak és elveszsenek a második halálban. A jövőendő életről a kiengesztelés által lett gondoskodva azok részére, akik vissza térnek Istenhez a tökéletességre és szentségre.

Urunk ezen kifejezései nem csak a tökéletesség bemutatását szolgálják nekünk (Róm. 7: 12) az Isten törvényére nézve és hogy milyen teljes meghatározottsággal fog érvényre jutni a Milleniumban, de azon kívül tanulságul fog szolgálni a Zsidóknak is, kik előzőleg csakis a nyers külsőségét látták az Isten Törvényének a Mózes parancsain keresztül. Miután ők nehéznek találták a Törvénynek még a fölületes jelentőségét is betartani sértetlenül elesett állapotuknál fogva, most be kell látniok azt, hogy lehetetlen nekik a törvénynek finomabb

jelentőségeit betartani, amint az kinyilatkoztatva lett Krisztus által. Ha ők megértették volna és elfogadták volna az ő tanításait teljesen, akkor így kiáltottak volna fel: Oh! ha Isten ekkép ítél minket, a szívnek valóságos gondolata és szándéka szerint, akkor mi mindnyájan tisztátalanok vagyunk, mindnyájan veszve vagyunk, és semmit nem remélhetünk mást, csupán a *gehennára* való kárhoztatást (a *végleges elpusztítást*, mint az okatlan állatok). Akkor így kiáltottak volna föl: "Mutass nekünk nagyobb papságot mint az Ároné, olyan papot és tanítót, aki *képes* a Törvényt méltányolni, és a ki képes teljesen belátni és átérezni a mi elesett állapotunkat és az örökölt gyengeségeket, és engedd érettünk áldozni, "jobb áldozatokkal" és folyamodjon érdekünkben, a mi bűneinkért a szükséges nagyobb bűnbocsánattal, és engedd, hogy mint egy nagy orvos gyógyítson meg és állítson vissza minket, hogy így aztán *engedelmeskedhesünk* az Isten tökéletes Törvényének szívbőlileg." Így aztán ők megalátták volna a Krisztust.

De e leczkét ők nem tanulták meg, mert az ő értelmi füleik "nehezen hallottak"; s ennélfogva ők nem tudták, hogy Isten már elkészítette az igazi papot és áldozatot, tanítót és orvost, akire nekik szükségük volt, ki a teljes időben *megváltotta* azokat, kik a *jelképes* Törvény alatt voltak, valamint mindazokat is, akik nem voltak alatta, és aki nem sokára megkezdi a helyreállítási munkát—helyreállítja az ő vakszemeik értelmi látását, és a süket füleik hallását. És akkor "elvétetik a fátyol"—a tudatlanság fátyola, büszkeségek és emberi bölcsesetek, amit jelenleg fölhasznál Sátán a világ megvakítására, az Isten igaz törevényével, és a Krisztusban lévő igaz üdvözítő tervével szemben.

És Urunk tanítása itt nemcsak az Uj-Szövetség Törvényét mutatta ki, és tanította a Zsidókat egy leczkére,

hanem ez javára van az Evangélium kori Egyháznak is. Amilyen arányban mi is tanuljuk az Isten Törvényének pontosságát valamint, hogy miből áll a *tökéletesség* annak követelményei alatt, felismerjük hogy a Megváltónk tökéletes volt, és hogy mi teljesen képtelenek vagyunk önmagunkat Istenhez vezényelni, mint az ő törvényének megtartói. Az Atya előtt elfogadtatást egyedül a mi Megváltónk érdemeiben találhatunk, és senki nem tartozhat ahoz a "testhez" a mely az ő igazságos palástja által fedeztetik be, kivételesen egyedül az önfeláldozottak, kik állandóan azokat cselekszik, melyek által Istent fenséges módon tisztelik, és hogy tehetségük szerint kerülnek a bünt. Mégis az ő elfogadhatóságuk, nem a saját tökéletességükön alapszik, hanem a Krisztus tökéletességén, amig csak ő benne maradnak. Mindamellet, ezek elősegítettnek az Isten tökéletes törvényébe való tiszta bepillantásra, habár tőlük nem Kiváttatik meg a törvénynek tökéletes betartása. Ezek örömmel cselekszik az Isten akaratát tehetségük szerint, és mennél jobban tudják az ő tökéletes törvényét annál jobban képesek önmagukat kormányozni és alkalmazkodni ahoz. Így tehát az Ur szavai nekünk is értékes tanulságul szolgálnak.

A pont, amit itten különösen feljegyzünk az, hogy a *gehenna*, a mit a Zsidók is ismertek és amiről Urunk beszélt nekik, nem egy tűznek tava volt örökös égéssel fönntartva, hová azok vettetének, a kik "testvérükre megharagusznak" vagy "bolondnak" nevezik meg. Nem; a Zsidók nem gyűjtöttek össze ilyen rendkívüli vélekedéseket az Ur szavaiból. Az örök gyöttelemről szóló eszme ismeretlen volt előttük, ugy szintén az összes pogány nemzetek előtt. Nem volt beiktatva náluk a teológiába sem, amint később kimutatjuk. Ez egy jelenkori találmány, leszármazott a Pápaságtól—a nagy hithagyó-

tól amint ki is mutattuk. Azon értelem, hogy a *gehenna* jelképezi a második halált—végső, teljes és örökös elpusztítást, világosan kitűnik abból is, hogy létezése ellentétben áll az *élettel*, annak az ellenkezője. “Mert jobb neked az életre sántán, vagy csonkán bemenned, hogynem a *gehennára* vettessél.” Mert jobb hogy megtagadjad a bűnös kedvtöltéseket magadtól, minthogy az egész jövődő életed elveszen, és te pedig megsemmisülj a második halálban.

MAT. 10:28; LUK. 12:5.

“Ne féljete azoktól, kik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik; hanem attól féljete inkább, a ki mind a lelket, mind a testet *elvesztheti a gehennában.*” Lásd egy másik kimutatását ugyan ennek a dolgnak.—Luk. 12:4, 5.

Itt Urunk tanítványainak kimutatja azon nagy okot, mely nekik bátorításul és erősítésül van a legnagyobb próbáltatások körülményei között. Mert ők üldöztetéseket vártak, és mindenféle bűnös rágalmaknak hamis állításait ő érette, és az “evangéliumért” melynek szolgálivá és hírnökeivé tette őket, sőt eljő az idő, mikor valaki titket megölend, állítja hogy istentiszteletet cselekszik. Mindezekért az ő jutalmuk nem a jelen életben volt elveendő, hanem a jövődő életben. Ők bizonyosak voltak benne, és hittek abban, hogy Jézus az ő életét jött váltságul adni sokakért, és hogy egykor mindazok, kik a sirban vannak meghallják a Szabadító szavát és végtére mindnyájan feltámadnak, vagy jutalmuk elvevésére (ha próbáltatásuk a jelen életben eredményesen végbement), vagy ítéletre, a nagy többség jelen életében nem jutott el a szükséges ismerethez és alkalmakhoz, hogy lényeges és igazságos ítéletük meglehetett volna.

Isteni engedély mellett az emberek képesek *testünket* megölni, de semmit nem tehetnek a mi lelkünkkel (Lé-nyünkkel), amelynek megújítását vagy helyreállítását az ő hatalma által a feltámadás napján—a Millenium kor-szakban nyerjük. Az új életre támasztandó értelem új testet fog kapni (szellemi vagy természeti—"minden kü-lömböző 'magnak' sajátos [féle] testet"), és akkor senkinek szabadsága nem lesz megölni azt. Egyedül Istennek van hatalma minket *teljesen* elpusztítani—a lelket és a testet. Azért egyedül csakis őt kell félnünk; az emberek ellenállásaitól pedig, legyen az bár halál, nem kell félnünk, hogyha azáltal isteni jóváhagyást nye-rünk. Urunk parancsai ezek: Ne féljete azoktól, a kik e mostani (haldokló) életnek, és ezen szegényes haldokló testnek véget tudnak vetni. Keveset törődjete annak táplálékán, ruházatán, gyönyörein, a jövőbeli lény, vagy élettel összehasonlítól, melyről Isten gondoskodott és a mely biztosítva van, hogy örökrészed lehet minden-koron. Ne féljete az emberek fenyegetéseitől, tekin-tetők vagy tetteiktől, kiknek hatalmuk tovább nem terjed ki a jelen létezésnél; akik árthatnak, sőt megöl-hetik e testet, de annál többet nem tehetnek. Inkább tiszteljük és engedelmeskedjük Istennek, a kitől fakad az örök élet forrása—féljete azt, aki képes *elveszteni a gehennába*, a második halálba, úgy a jelen haldokló életet, mint a reménylett jövő teljes életet.

Itt befejezőleg mutatva van, hogy a *gehenna*, mint jelkép, képviseli a második halált—a teljes megsemis-ülést, melynek be kell következnie mindazoknál, akik mi-után elveszik a teljes alkalmat a jövőbeli élet elnyerésére nézve a mi Urunk áldozata által, és az Isten ajándékára érdemtelennek bizonyítják önmagukat, és megvetik an-nak elfogadását az Isten igazságos követelményei iránt való engedetlenségük által. Mert ez nem azt mondja,

hogy Isten megkíméli a lelket vagy a testet a *gehennában*, hanem hogy ő képes, és abban el is fogja *“veszíteni”* mind a kettőt. Így tehát mi tanítva vagyunk, hogy mindazok, kik a második halálra ítéltetnek, reménytelenül és mindörökre kitörültetnek létezésükből.

MÁT. 18: 8, 9; MÁRK. 9: 43-48

[Miután ezen két szöveg ugyan egy tárgyra vonatkozik; Márktól idézünk—megjegyezvén, hogy a 44 és 46-ik versek és a 45 versnek egy része, nem találhatók a legrégibb Görög kéziratokban, ámbár a 48 ik vers hasonlóan hangzik, amint az minden kéziratban is van. Ugy idézzük a verset, amint az a legrégibb és legmegbízhatóbb kéziratban található.] “És ha kezéd megbotránkoztat téged, vágd el azt; jobb neked csonkán az életre bemenned, mint két kezéd lévén, a *gehennába* jutnod, a kiolthatlan tűzre. És ha lábad megbotránkoztat téged, vágd el azt; jobb neked sántán az életre bemenned, mint két lábad lévén, a *gehennára* vettetned. **Hogya** szemed megbotránkoztat téged, vágd ki azt; jobb neked egy szemmel az Isten országába bemenned, mint két szemed lévén, a *gehennára* vettetned, hol az ő férgek meg nem hal, és tűzők el nem aluszik.”

Miután olvastuk a fentieket, mindnyájan kell, hogy egyetértsünk a prófétával, hogy Urunk megnyitotta a száját példabeszédre, és homályos dolgok szólására. (Zsolt. 78: 2; Mát. 13: 35) Egy pillanatra sem tételezi fel senki, hogy Urunk a népnek, tagjaik levágását és szemek kivágását tanácsolta volna, hogy ezzel megcsonkítsák testüket. Azt sem szándékolta ezekben velünk értetni, hogy a jelen élet sebzései és eltorzításai a siron túl is létezésben lesznek, mikor az *“életre bejutunk.”* A Zsidóknak, kikhez Urunk beszélt, fogalmuk sem volt az örök gyötrellem helyről és ők tudták, hogy a *gehenna*

szóban a városukon kívül eső völgyre van hivatkozás, amely nem gyötrelmek helye volt, és nem olyan hely, hová élő lényeket vetettek volna, hanem a teljes megsemmisítésnek helye, és Urunk kifejezését a tagokra és a szemekre való tekintettel jelképesnek ismerték, tudva azt, hogy a *gehenna* is ugyan olyan jelképes értelemben volt használva, a megsemmisítés kifejezésére.

Urunk egyszerűen ezeket gondolta: A jövőendő élet, amelyről Isten gondoskodott a megváltott emberiség számára, megbecsülhetlen értékű, és az érte tett áldozatokért gazdagon megfizet, hogy elvegyétek azt, és abban örvendjete. De, ha kerülne egy kéz, egy láb, vagy egy szemnek az elvesztésében is, és azoknak hiánya elviselésére lennél kötelezve örökké, ez az élet még az ilyen értékek elvesztése mellett is olcsó lenne. És ez pedig sokkal jobb lenne minthogy tagjaidat megtartva az egészet elveszítsd a *gehennába*. Kétségkívül, a hallgatók olyan tanulságot szereztek ebből, hogy az élet minden ügyeire alkalmazható, és megértették a Mester gondolatát, hogy gazdagon vissza lesz fizetve nékik, az önmaguktól sok nyugalom, gyönyörök, és kívánságok megtagadásaért, ami oly kedves lehetett nékik mint a jobb kéz, s drága mint a szem, és hasznos mint a láb, a helyett, hogy kedvtöltéseik által elveszítsék az életet, és a teljes megsemmisülésre jussanak a *gehennába*—a második halálba.

De mit mond a halhatatlan férgekéről és az olthatatlan tüzről?

Felajjuk: a szószerinti *gehennában*, amely alapja az Urunk által említett képletnek, az állatok teste, stb. gyakran a kiálló kősziklák széleire estek és nem a mélységbe a folyton égő tűzbe. Ezek oszlásnak indulva, férgek származtak belőlük, és azok által pusztítottak el, oly teljesen és oly biztosan, mint a melyek meg égtek.

Senkinek sem volt meg engedve ezen völgy tartalmát megzavarni; ennél fogva a férgek és a tűz együttesen véghez vitték a *pusztítás* munkáját; a tűz nem volt eloltva, és a férgek nem haltak meg. De ez nem tudható be egy soha meg nem alvó tűznek, sem pedig öröklétű férgeknek. Az értelme ez: a férgek nem haltak meg és nem hagyták ott a holttestemet, hanem folytatva befejezték a *pusztítás* munkáját. Hasonlóan a tűz is: miután nem lett kioltva, égett addig, miglen mindent felémésztett. Amint ha egy ház ég, és a tűz elejét venni vagy eloltani, nem tudják, hanem az ég, amíg az épület elpusztul, ezt is nevezhetjük, "olthatatlan tűznek."

Urunk ebben óhajtott nyomatékosan ismertetni a *teljességét* a végleges második halálnak. Mind azok, kik a második halálba mennek, azok egészen és teljesen örökre megsemmisülnek; váltság azokért többé nem lesz (Rom. 6:9); és az életre érdemesek közül egy sem fog a második halálba, vagy a tüzes tóba vettetni, hanem csakis azok kik az igazságnak megismerése után is *rokonszenveznek* a hamissággal.

Nem csak a fenti példabeszédben képleteztetik nyomatékosan a *gehenna* által a második halál, de világos hogy ugyanaz a Tanító, hasonló képletet alkalmazot e dolognak képviselőjére a Jelenésekben is, jóllehet itten nem *gehennának* neveződik, hanem a "tűz tavának."

Ugyan ez a völgy használtatott Ésaías Próféta által is egy ízben beszéde alapjául. (Ésa. 66:24) Ámbár nem ad neki nevet, de elbeszéli; és mindenki jegyezze meg azt, hogy ő nem beszél olyan hamis eszméről, mint azt némelyek gondolják, hogy billiók élve szenvednek a lángokban és kínokhan, hanem azoknak *holttesteikről*, akik vétkeztek az Ur ellen, kiket ezek képviseltek, mint teljesen elpusztultakat a második halálban.

A két előbbi vers kimutatja azon időt, mikor ez a

jövendőlés befog teljesezni, és ez tökéletes összhangban van a Jelenések képleteivel: ez az Új Korszakban van, vagy is a Millenium, az "új ég, és új föld" a dolgok új rendje alatt. Akkor minden igaz látni fogja az igazságot, valamint a bölcsességet a javíthatlanok elpusztításában, kik az igazságnak akaratos ellenségei, amint írva vagyon: "Minden test előtt borzadásul lesznek."

MAT. 23: 15, 33

Az itt megnevezett osztály nem pogány volt kiknek az igazságról nem volt tudomásuk, és a Zsidó nemzet közül is nem a legtudatlanabbak voltak, hanem az Írástudó Farizeusok, akik külsőleg a legvallásosabbak, vezetői és tanítói a népnek. Ezeknek mondotta Urunk: "Miképen kerülitek ki a *gehennának* büntetését?" ezek az emberek képmutatók voltak: nem voltak igazak meggyőződésükben az igazság iránt. Az igazságról való bizonyosság bőségesen adatott nekik, de ők azt vissza utasították és ellene működtek, valamint igyekeztek befolyásukkal a népeket lebeszélni annak elfogadásáról. És ezáltal elleneálltak az igazság és a világosság szellemének, és ők megkeményítették szívüket s ellene voltak azon működésnek, melyet Isten az ő áldásukra szándékol. Ennélfogva ők állnokul elleneztek az ő kegyelmét és az ilyen eljárás ha folytatódik, szemmelláthatólag a *gehennára*, a második halálra való kárhozzátással végződik. Minden lépés a *szándékos* vakság felé és az igazsággal ellenkező irányban, nehezebbé teszi a visszatérést jelenleg is, mint akkor, és az igazságtalanságot cselekvőnek jellemét mindinkább olyanná teszi, melyet Isten megvet, mit a második halál fog teljesen elpusztítani. Az Írástudók és Farizeusok gyorsan haladtak ezen az uton: ennélfogva intette meg őket Urunk kérdőleg: "Miképen kerülitek ki? stb. Az értelme ez: Jóllehet dicse-

kedtek a ti ajtatosságaitokkal, de ti bozonyosan elpusztítottok a *gehennában*, kivéve ha meg változtatjátok a ti viselkedéseiteket.

Jakab 3: 6.—“Ugy van a nyelv [jelentékeny] a mi tagjaink között, hogy megszeplősi az egész testet és lángba borítja életünk folyását, [és *akkor*] maga is lángba boríttatván a *gehennától*.”

Itt az Apostol erős képleges kifejezésben ki mutatja, egy gonosz nyelvnek rossz befolyását—egy nyelv lángba borul (képlegesen) a *gehenna* (képleges) tüze által. Egy nyelvnek a lángba borulása a *gehennától* jelenti, hogy az ferde hajlamok által a gonoszságban halad, u. m. önfejlőség, önzés, gyűlölet, rosszindulatok, az ilyen hajlam, mely az ismeret és alkalmak dacára is, ha nincs korlátozva vagy javítva, méltónak fog tekintetni az elpusztításra—ennek az osztálynak van szánva a “második halál,” a képleges “tüzes tó,” és képleges “*gehenna*.” Valaki ebben a helyzetben is nagy tüzet gerjeszthet nyelvvel, vagy romboló felháborítást, mely ahova kihat, gonoszságot szül élete egész folyamán. Egy néhány rosszindulatu szó a beszélőnél gyakran minden gonosz szenvedélyt felébreszt, és másoknál is hasonlót szül és az elsőre visszahat. És az ilyen gonoszutnak követése végre az egész embert romlottá teszi, és a büntetés alá sodorja őt mint teljesen érdemtelen az életre.

“TARTAROO” “POKOLNAK” VAN FORDITVA

Az Új Testamentomban a Görög *tartaroo* szó egyszer fordul elő, és *pokolnak* van fordítva, Található, 2 Pét. 2: 4. versben, mely így olvasódik: “Mert ha nem kezezett az Isten a bűnbe esett angyaloknak, hanem a **pokolba* [*tartaroo*], *taszítván*, a sötétség láncaira adta oda őket, hogy fenntartassanak az ítéletre.” [*Magyarban ‘mélységnek’ fordították].

Minden más szavakat meg vizsgáltunk, melyek a Bibliában „pokolnak” fordítottak, és minden verset, amelyben elő fordul; a vizsgálatot befejezzük ezzel a verssel, mely az egydűli a Szentírásban hol a *tartaroo* szó elő fordul. A fenti versnél minden szó mutatva van *futó* betűkkel, a mely az egy Görög *tartaroo* szóból lett fordítva. A fordítók látszólag hiányosak voltak ezen szó lefordítása ismeretében, de következtetésükben gondolták, hogy mégis hol lehetnek a gonosz angyalok, és így bátorkodtak azokat a „pokolba” helyezni, jöllehet, hogy az értelmét elcsavarva, az általuk kigondolt határozathoz formálják, és ehhez több szó szükségeltetett.

A *tartaroo* szó, Péter által lett használva, nagyon közeliesen hasonlít a tartarushoz, mely szó a Görög regészetben használódik a *sötét mélységek vagy tömlöcök* neveinek. De a *tartaroo* szó, látszólag inkább ténykedésre hivatkozik és nem pedig egy helyre. Az angyalok, a kik vétkeztek, tisztelettől és méltóságtól estek el, a gyalázatba és a kárhozatba, és ennek az értelme látszólag ez:—„Isten nem kedvezett a bünbe esett angyaloknak, hanem *le alázta őket*, és a sötétség láncaira adta őket.”

Ez bizonyosan megegyezik azzal a valósággal, mit a Szentírásban ismerünk; mert Urunk és az Apostolok idejében, ezen elesett szellemek gyakran látogatták a földet. Ennélfogva, ők nem voltak lent valamely helyen, hanem abban az értelemben voltak „lent,” hogy lealáztattak az előbbeni tisztségükről és szabadságukról, és rekesztettek a sötétség alá, mintegy lánc által. Valahányszor ezen elesett szellemek, szellemi érintkezésben, médiumok (közégek) által nyilvánítják erejüket, vagyis bizonyos halott emberi lényeknek tetetik magukat, mindenütt a sötétségben muszály végezni munkájukat, mert a sötétség a lánc, mi által ők kötve vannak a nagy Milenium nap ítéletéig. Hogy ebben benfoglaltatik-e, hogy

ezek a közvetlen jövőben képesek lesznek testet anyagosítani a nap világánál, azt nehéz meghatározni. Ha igen, akkor az a Sátán erejét nagyban növeli a vakításra és a csalásra egy rövid ideig—addig, míg az igazság napja teljesen fel kell, és a Sátán teljesen meg lesz kötözve.

Ezzel bezárjuk a Bibliában használt „pokol” szavak vizsgálatát. Hála Istennek, hogy nem találtunk olyan gyötrelmekre benne, mely a hitvallásokban, énekes-könyvekben, és számos szószerűkről tévesen tanítva van. Mégis meg találtuk a „pokol,” *seol*, és *hadest*, amelyre egész nemzedékünk kárhoztatott az Ádam bűne miatt, és amelyből mindnyájan meg váltattunk a mi Urunk halála által; és hogy a „pokol,” a sir,—a halottak állapota. És még rátaláltunk egy más „pokolra” (gehenna—második *halál*—végső megsemmisítés), amely figyelmünkbe hozza az utolsó büntetést mindazokon, akik megváltattak és miután az igazság teljes megismerésére hozatnak, *teljesen* képesítve lesznek az iránta való engedelmességre, és mégis a halált választják egy utnak a követésében, mely az Isten és az igazság ellen lesz. Ami szívünk mondja, Ámen. Igazak és tökéletesek a te utaid, óh nemzetek Királya. Kicsoda nem tisztelne téged, és hangosan ki nem dicsőítené nevedet óh Uram? Mert Te teljesen Szent vagy. És minden nemzetek eléd járulnak és tisztelnek Téged, mert a Te igazságos ítéleteid megnyilatkoztak.

A GAZDAG ÉS LÁZÁR PÉLDABESZÉDE

— Luk. 16: 19-31 —

E szentirati rész olvasásánál sokaknál aza nagy akadály, hogy ők habár példabeszédnek tekintik azt, gondolkoznak azon és végre mégis olyan következtetést vonnak le belőlle, mintha az betűszerinti állítás volna. Ugy tekintve mint betűszerinti állítást, több észellenes dolgot

foglal magában; tegyük fel, hogy a gazdag ember a "pokolba" ment azért, mert ő sok földi javakban örvendett és semmit nem adott Lázárnak, csakis morzsalékot. Egy szót sem szól az ő gonoszságáról. Továbbá, Lázár boldog volt nem azért, hogy ő Isten igaz gyermeke lett volna, teljes hittel, teljes bizalommal iránta s nem azért mert ő jó volt, hanem egyszerűen azért mert *szegény és beteges volt*. Hogyha ez szószerint magyarázódik, akkor csakis a következő logikus tanulság vonható le belőle, hogy mi, ha nem vagyunk szegény, és sebbekkel telt koldusok, soha be nem juthatunk a jövődő boldogságba; és ha jelenleg finom gyölcsöt és bibort viselünk és minden napra van elegendő enni valónk, biztosan számíthatunk az örök gyötremre. Továbbá, a kíváncsok kegyelmi hely az "Ábrahám kebele"; és ha az egész magyarázat betűszerinti, akkor a *kebel* is betűszerint lenne értendő, s az bizonyos, hogy a földnek több millió szegénye és betegei közül nem nagyon sokat fogadhatna be.

De képtelenséget minek vegyünk tekintetbe? Mint példabeszédnek könnyű a megfejtése. Egy példabeszédben sohasem az a dolog értetődik amiről szó van. Tudjuk ezt a mi Urunk saját példabeszédeinek magyarázatából. Mikor mondá: "gabona," ő értette az "Isten országának fiait"; s mikor mondá: "konkoly," ő értette a "gonoszok fiait"; mikor pedig azt mondá: "aratók" az ő szolgálói voltak érte alatta, stb. (Mát. 13) Ugyan azok az osztályok különböző példabeszédekben, különböző jelképek alatt képviseltettek. Ezek között a "gabonáról" szóló példabeszéd az ő "hithű szolgálóinak" felel meg, és az "okos szüzek" példabeszéde hasonlóan. Épen úgy ebben a példabeszédben is, a "gazdag ember" egy osztályt képvisel, és Lázár pedig egy másik osztályt képvisel. Egy ilyen példabeszéd értelmezésének kísérleténél, melyre magyarázattal nem szolgált nekünk Urunk, szerénység

bizonyosan ajánlatos, midőn véleményünket kifejezzük erre nézve. Azért mi felajánljuk a következő magyarázatot anélkül, hogy véleményünket megkisérelnénk az olvasóra erőszakolni, kivéve amennyiben az igazságtól felvilágosított ítélőképesség irányít összhangzásban az Isten igéjével és tervével. A mi értelmünk szerint, Ábrahám Istent képviseli, és a "gazdag ember" pedig a Zsidó nemzetet képviseli. Abban az időben, mikor e példabeszéd kimondatott és jóval az előtt is a Zsidóknak "pompás életük volt minden nap"—az Isten kegyelmével különlegesen voltak felkarolva. Amint Pál mondja: Micsoda előnyük volt tehát a *zsidóknak*? Minden tekintetben sok: főképen, mert nekik rendeltettek Istennek jövődölései (Törvény és a próféciák). Az Ábrahámnak és Dávidnak tett ígéreték a királysággal együtt e népre lett ruházva, amint az a gazdag ember "*bíborja*" által képviseltetett. A törvényben a jelképes áldozatok őket jelképes értelemben, egy szent (igazságos) nemzeté tették, ezt képviselte a gazdag ember "*finom gyolcsa*,"—amely igazlelkűséget képvisel.—Jel. 19: 8.

Lázár képviselte a kegyelemből kivetett a törvényen kívülieket, kik noha bűnbetegek, az igazságot éheztek és szomjúhozták. Noha ebben befoglaltatnak a "publikánosok" és Izráelnek "bűnösei," de ezek valósággal Pogányok voltak—Igy. tehát Izráelen kívül a világ minden nemzte. Ezen példabeszéd kimondásakor ezek teljesen szűkölködtek azon különleges isteni kegyelmekben, amelyben Izráel örvendett. A gazdag ember kapujában feküdtek ők. A királyságra vonatkozó gazdag ígéreték nem voltak az övéik; és még képlegesen sem voltak megtisztulva, hanem erkölcsi betegségekben, fertőzésben és bűnben az "ebeknek" társai voltak. Azokban a napokban az ebek utálatos teremtetéseknek voltak tekintve, és a képlegesen megtisztult Zsidók a külsőket "pogányoknak"

és "ebeknek" nevezték, és soha nem ettek velük, nem házasodtak velük, és nem érintkeztek velük. (Ján. 4: 9) És hogyan ették ezek az isteni kegyelemnek "morzsalékát" mely Izráel bővölködő asztaláról hullott alá, ehez Urunknak, a kananeai asszonyhoz intézett szavai adják meg a kulcsot. Mondá a pogány asszonynak—"Nem jó [nem helyes] a fiak [Izraeliták] kenyerét elvenni és az ebeknek [pogányoknak] vetni"; az pedig mondá: "Ugyan Uram; de az ebek is esznek a morzsalékokból, amik az ő uroknak asztaláról aláhullanak." (Mát. 15: 26-27) Jézus meggyógyította az ő leányát, és így adván a kívánt kegyelemnek morzsalékát. De jött egy idő (mikor ők mint nemzet megvetették és megfeszítették az Isten Fiát), mikor a képleges megigazulásuk megszűnt—mikor a királyságra vonatkozó ígéretek megszűntek az övék lenni, és az uralkodás el vétetett tőlük, hogy oda adassék egy olyan nemzetnek, amely gyümölcsöt fog teremni—az Evangéliumi Egyháznak "egy szent nemzetnek, egy kiváltképen való népnek." (Titus 2: 14; 1 Pét. 2: 7, 9; Mát. 21: 43) A "gazdag ember" meghalt mindezen különleges javakra nézve, és nemsokára (a Zsidó nemzet) egy megvetett állapotban találta magát.—szenvedésben és aggodásban. Ilyen állapotban szenvedett ez a nemzet attól a naptól, egész mostanig.

Lázár szintén meghalt: a Pogányoknak lealázott állapotuk és az Izráeltől való "elkülönítésük" változásba ment, és közülök sokan az angyalok (hírnökök apostolok stb.) által az Ábrahám kebelébe vitettek. Ábrahám úgy van képviselve, mint a hithűek atyja, és a hit összes gyermekeit elfogadja, ezek elismertetnek az Ábrahám-nak tett minden ígéretek örököseivé lenni; mert a testszerinti fiak nem gyermekei Istennek, hanem az "ígéretnek fiai tekintetnek a *magnak*" (Ábrahám gyermekeinek); "mely mag a Krisztus";—és ha ti a Krisztuséi

vagytok, tehát (a hívők) az Ábrahám magva (gyermekai) vagytok, és (az Ábrahámi) ígéret szerint örökösök.” (Gal. 3: 29) Igen, a dolgok helyzetének és létezésének határszabása helyesen volt meg világítva a képletnél a meghalásban—a Zsidó kormányzat feloszlása és a kegyelemnek visszavonása, amelyben Izráel oly sokáig örvendett. Itt a Zsidók kilettek vetve, és attól kezdve “kegyelemben nem” részesültek, mialatt a szegény pogányok, akik azelőtt “idegenek voltak a közigazgatásban [a kormányzásban] Izráelnél, és idegenek az ígéret szövetséghez is, [ez ideig csak Izráelnek adatott egyedül] reménynélkül és *Isten nélkül* voltak e világon,” most pedig “közelvalókká lettek a Krisztus vére által” és meg békéltek Istennel.”—Eféz. 2: 12, 13.

A meghalás és eltemetés jelképében Izráelnek feloszlatása volt kifejezve, valamint eltemetésük vagy elrejtésük más nemzetiségek között, Urunk egy tovább mutató képlettel toldja meg—“A pokolban [*hades*; a sir] felemelé az ő szemeit, kinokban lévén, és látá Ábrahámot távol,” stb. A halott nem tudja felemelni szemeit, látni sem láthat közel vagy távol s nem beszélhet senkivel; mert érthetően meg van írva: “Semmi cselekedet, okoskodás *tudomány* és bölcsesség nincs a seolban [sirban]”; és a halottak alatt azok értetődnek: “a kik alászállanak a *csendességbe*.” (Préd. 9: 12; Zsolt. 115: 17) De az Ur ebben óhajtotta bemutatni azt a nagy szenvedést vagy “kinokat” mely a Zsidókat mint nemzetet utoléri az ő nemzetségük feloszlatása és eltemetése *után*, és hogy ők az előbb megvetett Pogányoknál hasztalanul fognak kiáltozni szabadulásukért. És a történelem kimutatta ezen példázatos jövődölések teljességét. Ezernyolcszáz éven keresztül a Zsidók nem csak gondolatban szenvedtek az Isten kegyelméből való kivettetésük miatt, és a templom, valamint az áldozataiknak felajánlásához való minden

szükségleteiknek elvesztése miatt, de ők irgalmatlanul üldöztettek minden népek által azokat is belevéve, akik Keresztyéneknek vallják magukat. Ez utóbbitól a Zsidók irgalmat vártak, amint kifejeztetik a példabeszédben—*“Bocsásd el Lázárt, hogy mártsa az ő ujjának hegyét vízbe, és hűsitse meg az én nyelvemet”*; de a nagy mélység közöttük volt és lehetetlené tette azt. Mindamellet, Isten még most is elismeri az ő szövetsége folytán a közöttük létező rokonságot, és a szövetség gyermekeinek szólítja őket. (25 vers) Ezen “gyötrelmi” büntetésül tulajdonítatott nekik a szövetségük megsértéseért, és oly bizonyos volt rajtuk ezen meglátogatás, miként az áldás megígértetett, ha engedelmesek maradnak.—3 Móz. 26.

A “közben lévő nagy mélység,” az Evangéliumi Egyház és a Zsidók közötti *nagy különbséget* képviseli — az előbbeni ingyen kegyelmet élvez, örömet, vigasztalást és békességet, mint Istennek igaz fiai, és az utóbbi pedig a Törvényhez ragaszkodik, amely kárhoztatja és gyöttri őket. Előítélet, büszkeség és tévedések a Zsidók oldaláról, képezik ezen mélységnek falait, és visszatartja a Zsidókat attól, hogy az Isten tényleges fiainak helyzetébe jussanak a Krisztus, és az ő kegyelmi evangéliumának elfogadása által. E mélység falai az, amely akadályozza az Isten tényleges fiait, hogy a Zsidókhoz menjenek—a Törvénynek rabsága alá—az ő tudomásuk az, hogy a Törvénynek cselekedetéből senki nem igazulhat meg Isten előtt, és ha valakik *megtartják a Törvényt* (magukat alá vetik, és próbálják Istenhez vezényelni önmagukat az iránta való engedelmesség által) az olyanoknak Krisztus semmit nem használ. (Gal. 5: 2-4) Így tehát mi, akik a Lázár osztályhoz tartozunk, nem kell megkísérelnünk a Törvényt összeelegyíteni az Evangéliummal, tudva azt, hogy azok nem lehetnek egygyé, és

mi nem segíthetünk azokon, akik még mindég a Törvényhez ragaszkodnak és megvetik a *bűnért való áldozatot*, mely Urunk által lett adva. És ők nem ismerték fel a korszak változásának beálltát, s úgy érvelnek, hogy a törvény oldalra tévése, mint a megtartó hatalomnak és az ő törzsük minden elmúlt történetének megtagadása lenne, és megtagadása lenne az Isten különleges ténykedésének az ő "atyáikkal" (ígéretes és ténykedések, a melyet büszkeségük és önbizalmuk által elhibáztak megérteni és használatba venni); ennél fogva ők nem jöhetnek az Ábrahám kebelébe, a valóságos nyugalomba és békességbe a hit minden gyermekének örökségébe.—Ján. 8: 39; Rom. 4: 16; Gal. 3: 29.

Igaz, egy néhány Zsidó jött a Keresztyéni hitre az egész evangéliumi korszakon keresztül, de oly kevés, hogy nem ismertetnek el ebben a példabeszédben mely Izráel népét, mint az egészet képviseli. Mint először a gazdag képviselte az orthodox Zsidókat, és nem pedig a "kivetett Izráelt" és így egészen a példabeszéd bezártaig folytonosan egy ahoz hasonló osztályt képvisel, ennél fogva nem képviselheti azokat a Zsidókat akik megvetették a Törvény Szövetséget és felkarolták az Uj Szövetséget vagy azokat sem, akik hitetlenekké lettek.

A gazdag ember kérelme, hogy Lázár elküldessék az ő öt testvéréhez, ezt a következő képpen magyarázzuk.

Abban az időben, mikor Urunk a példabeszédet szölgötte, Judea népében gyakran mint "Izráelre" történt hivatkozás, "Izráelnek elveszett juhái," "Izráel városa," stb. mert minden törzs ebben képviseltetett; de ténylegesen a népnek nagyobb része a két törzsből, Juda és Benjáminból való volt, a tíz törzsnek nagy része nem tért vissza Babilonból Círus általános engedélye alatt. Hogyha a Zsidók nemzedéke (főképen két törzse) képviselve volt az egy "gazdag ember" által, akkor ez érte-

lemben összhangban lesznek a számok, hogy az "öt testvér" a szétszórt tiz törzseket képviselje. A rokonai iránt való kérelem kétségekivül bemutatja, hogy minden *különleges* Isteni kegyelem megszűnt a tiz törzsre nézve, valamint a két megnevezett törzsre nézve is. Egész világosan látszik előttünk, hogy itt egyedül Izráel volt jelölve, mert más nemzeteknek nem volt "Mózesok és prófétáik" tanítókul adva. (29 vers) A tiz törzsek eddig nem vették figyelembe Mózes és a prófétákat, mert nem tértek vissza az ígért földre, hanem inkább laktak a bálványozók között; ennél fogva szükségtelen volna a velük való további érintkezést megkísérelni, egygyel is a halottak közül—a képlegesen halottak, de jelenleg képlegesen feltámasztattak, a Pogányok, kik elfogadták Krisztust. —Eféz. 2:5.

Jóllehet a példabeszéd nem tesz említést ezen nagy "mélység" áthidalásáról, a szentírásnak más részei mutatják, hogy csakis az Evangéliumi koron keresztül "késztetett" meg, és hogy annak zártával a "gazdag ember," elveszi az ő bűnéért kimért büntetéseket és kiemelik az ő tűzies háborúságaiból az Isten irgalmi megkegyelmezésén keresztül, ami még nem teljesedett be egész e nemzeten.

A Zsidók századokon keresztül, keserűen üldöztettek a Pogányok, Mohamedánok, és az állítólagos Keresztyének által, de jelenleg ők fokozatosan emelkednek politikai szabadságra és erőre; és mint egy nemzedék, igen kiemelkedők lesznek a nemzetek között a Millenium kezdetén. Az előítélet leple még mindig létezik ugyan, de fokozatosan elfog vétetni, amint a Millenium reggel világossága terjed; nem kell meg lepődnünk a Zsidók közötti nagy felébredés hallatára, hogy sokan jönnek a Krisztus ismeretére. Ők elfogják hagyni *hadesi* állapotukat (a nemzeti halált) és a gyötremeiket, és elsőkké

lesznek a nemzetek között az Ábrahám magva által való megáldatásban, mely a Krisztus, fej és a test. Az ő önállóságukat akadályozó közfal, és a büszkeség már omlik le némely helyeken és az alázatosak, a lélekben szegények, már kezdenek ő reátekinteni, akit átszegeztek és tudakozzák: Nem-e ez a Krisztus? És amint ők figyelnek, az Ur kiönti rájuk a kegyelem és a könyörület lelkét. (Zak. 12:10) Annakokáért, "Szóljatok Jeruzsálem szívéhez, és hirdessétek néki, hogy vége van nyomorúságának . . . hiszen kétszeresen sujtotta őt az Ur keze, minden bűneiért."—Ésa. 40:1-2.

Egy szóval ez a példabeszéd pontosan tanítja azt, amit Pál magyaráz: Róm. 11:19-32 versekben. Mert a hitelenség miatt törettek ki a természetes ágak, és a vad ágak oltattak be az Ábrahámi ígélet törzsbe. A példabeszéd a Zsidókat a háboruságukban hagyja, és nem utal azoknak a kegyelembe való végső vissza helyezésükre — kétségkívül azért, mert a tárgy nem volt megfelelő részletnek; de Pál biztosít minket, hogy mikor a Pogányok teljessége—a szükséges teljes szám a Pogányok közül a Krisztus menyasszonyának felkészítéséhez—betelik, ők (az Izráeliták), kegyelmet nyernek a te (az Egyház) kegyelmed által." Ő biztosít minket arról, hogy ez Isten szövetsége a *testi Izráellel*, kik elvesztették a magasabb szellemi ígéreteket, de még mindig bírnak bizonyos földi ígéretekkel, azaz, hogy első nemzetté legyenek a földön stb. Ezen állításnak bizonyítására a prófétáktól idéz mondván: "Eljön Sionból [a megdicőült Egyház] a Szabadító és elfordítja *Jákobtól* [a testi Izráel] a gonoszságokat." "Az evangéliumra [menyei hívás] nézve ugyan ellenségek [ki vettettek] ti érettetek; de a választásra nézve szerelmetesek az atyáért." "Mert az Isten mindeneket engedetlenség alá rekesztett, hogy mindeneken könyörüljön. Oh Isten gaa-

tagságának, bölcsességének és tudományának mélysége!”
—Rom. 11: 26-33.

A JUHOK ÉS KECSKÉK PÉLDABESZÉDE

MÁT. 25: 31-46

“És ezek elmennek majd az örök büntetésre, az igazak pedig az örök életre.”

Mint már rámutattunk arra, hogy a szentírás nem tanítja az örökös kinok Isten káromló tanát, azonban a lehető leghatározottabban tanítja a gonosznak örök büntetését, a mely osztályt ezen példabeszédben a kecskék képviselnek. Vizsgáljuk meg ezt a példabeszédet és azután a végén kifejezve levő büntetést.

Jól mondta valaki azt, hogy a “rend a mennyország első törvénye,” ennek dacára azt hiszszük kevesen vannak, a kik belátják, hogy milyen nagyon igaz ez. Visszatekintve a korszakok tervén, nincs semmi, amely olyan határozott bizonyítékát adná egy Isteni Kormányzó létezésének, mint az annak minden részében tapasztalható rend.

Mint már láttuk az Istennek meg vannak a meghatározott és megállapított idei és időszakai munkája minden részére, és minden ezen időszakok végével következik a munka befejezése, a salak eltisztítás, mintegy előkészítőleg a következő időszak új munkájának megkezdésére. Ilyenképen az első fölmentési kor (a teremtetéstől a vízözönig) végénél, mely mint azt láttuk, az angyalok vezetése alá volt helyezve, ennek végével is volt ilyen befejező munka—Nóé által lettek megintve, hogy hagyják el a bűnt és kövessék az igazságot, melyben bizonyos megtérésre hívta fel a figyelmet. És mikor ezen időszaknak meghatározott végideje elérkezett, egy választás által elkülönítették a megtartásra érdemesek és mindaz, ami salaknak bizonyult elpusztított, és azzal a mi meg-

maradt, egy új korszak vette kezdetét.

A zsidó korszak végénél ugyan ezt a rendet észleljük.—egy aratást és a gabona osztály teljes elkülönítését a polyvától és az utóbbi osztálynak az Isten kegyelméből való teljes kivetését. Azzal a néhánynyal, a kik e korszak végével érdeemesnek találtattak, egy új korszak kezdődött, tudniillik az Evangéliumi korszak és jelenleg magunkat ezen korszak végső (aratási) jelenetében találjuk. A gabona és a konkoly, mely e korszak alatt együtt nőtt, most lesz elkülönítve. És az előbbi osztálylyal, melynek Urunk Jézus a feje, egy új korszak fog most bevezettetni és ezek fognak uralkodni, mint királyok és papok az új korszakban, míg a "konkoly" elem erre a kitüntetésre teljesen méltatlannak ítéltetik.

Mialatt az elmúlt korszak és a jelenlegi záródó korszakban uralkodó rendet szemléljük, a jelenleg megfigyelés alatt levő példabeszéd útján arról értesít bennünket az Ur, hogy ugyanezen rend fog uralkodni az Evangéliumi kort követő korszakban is.

A zsidó korszak aratása hasonlított a gabonának a polyvától való elválasztásához — ezen korszak aratása pedig a gabonának a konkolytól való kiválasztásához és a Milleniumi korszak aratása pedig a juhoknak a kecskéktől való elkülönítéséhez.

Hogy a juhok és a kecskék példabeszéde a Milleniumi korszakra vonatkozik, világossan látható a 31 és 32 versekből—"Mikor az ember Fia eljön az Ő dicsőségében és vele az összes szent angyalok, AKKOR beül majd az Ő dicsőségének királyiszekében és elébe gyűjtetnek mind a nemzetek, és elválasztja őket egymástól, miként a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől." Valamint a jelen korszakban is az ítélet alatt állóknak, (mely az Egyház) minden cselekménye egy részét képezi annak a jellemnek mely idővel meg fogja határozni a bíró döntését a mi

ügyünkben, ugyanugy fog történni a világgal is (a nemzetekkel) a jövő korszakban. Valamint a jelen korszakban be fog fejeződni az Egyház egyes tagjai többségének egyéni ítélete és az ő ügyüknek eldöntése meg fog hozatni, jóval a korszak vége előtt (2 Tim. 4: 7, 8), ugy a Milleniumi uralom alatt is egyes egyének ügye eldöntése végbe fog menni jóval a korszak befejezése előtt (Ésa. 65: 20) azonban, minden korszakban van egy "aratás," vagy egy általános elkülönítő idő, a korszak végén.

A Milleniumi korszak kezdetén a "nyomorúságok ideje" után, az összes élő nemzetek össze fognak gyűjtetni Krisztus elé, és a kijelölt időben és rendben, az összes nemzetek halottjai előhivatnak, hogy jelenjenek meg Krisztus ítélő széke előtt, nem azért, hogy azonnali ítéletet nyerjenek, hanem hogy részesüljenek egy méltányos részrehajlatlan egyéni próbában (Ezék. 18: 2-4, 19, 20) a lehető legkedvezőbb körülmények között, minden egyes próba eredménye egy végleges döntés lesz, mely megállapítja, hogy valaki méltó-e, vagy nem méltó az örök életre.

Ezen példabeszéd jelenete, ennélfogva a nyomorúságok ideje utánra van téve, mikor a nemzetek már leigáztattak, a Sátán megkötötetett (Jel. 20: 1,2.) és Krisztus országának tekintélye megalapított. Mindezek előtt Krisztus menyasszonya (a győztes Egyház), együtt fog ülni vele a trónon és részt fog venni a harag nagy napján az ítélet végrehajtásában. Ekkor megjelenik az ember Fia (kinyilvánítatik) a világnak az "ő dicsőségében," és Jézus az ő menyasszonyával együtt" fénylenek, mint a nap az ő Atyjuk országában."—Mát. 13: 43.

Itt az új Jeruzsálem, mint azt János látta (Jel. 21.) "a szent várost (a kormány jelképe) . . . a mely az Istentől szálla alá a mennyből." A jelen nyomorúságok

ideje alatt száll alá, és már annak befejezése előtt, meg-
érinti a földet. Ez az a hegyből kézérintés nélkül (de
az Isten hatalma által) kiszakadt kő, mely nagy hegygyé
(királysággá) lőn, és betölti az egész földet (Dán. 2:
35), és lejövetelével darabokra töri a sötétség feljedel-
mének gonosz királyságait.—Dán. 2: 34, 35.

Itt a dicsőséges város (kormány), elkészítve, mint egy
férje számára felékesített menyasszony (Jel. 21: 2), és
a Millenium reggelén, mindjárt a kezdetnél a nemzetek
kezdenek járni annak világosságában, (vers 24). És
abba hozzák dicsőségüket és tiszteletüket, azonban, sem-
mi ami tisztátalan, oda be nem mehet sem részes nem
lehet abban.” (vers 27) És a trón közepéből jön ki az
élet tiszta vize (a tévedés nélküli igazság), és a lélek és
a Menyasszony ezt mondja: Jöjjetek és vegyétek ezt
ingyen. (Jel. 22:17) Itt kezdődik a világ megpróbál-
tatása, a világnak nagy ítélet napja—egy ezer év.

Azonban még ezen áldás és a nemzetek gyógyításá-
nak áldott idejében, mikor a Sátán meg lesz kötözve, a
rossz megfékezve, mikor az emberiség megszabadul a
halál karmaiból, és mikor az Ur ismerete betölti a föl-
det, két osztály fog kifejlődni, melyeket a mi Urunk
itt a juhokhoz és kecskékhez hasonlít. Ezeket, amint
ő mondja elfogja majd különíteni. A juhok osztálya—
azok, a kik szelidek, tanulékonyak és hajlandók arra,
hogy vezettessenek, ezek a korszak alatt, a Biró jobb keze
felől fognak állítatni—ami az ő helyeslésének a jelképe
—azonban a kecskék osztálya, az önfejük és makacsok,
a kik mindig sziklákra kapaszkodnak—a kik elsőséget,
valamint az embereknek kegyeit keresik—és a kik holmi
megvetett salakokon táplálkoznak—míg a juhok az Iste-
ni Pásztor által készített igazság gazdag legelőjén legel-
nek,—ezek a Biró bal keze felől fognak állittatni, a

mely ellentéte a kegyelmi állásnak—mint a kik kegyvesztésnek és a kárhozatnak alárendeltjei.

A juhok és kecskék elkülönítésének munkája keresztyülvitelére az egész Milleniumi korszak szükségeltetik. Ezen korszak alatt minden egyén, amint fokozatosan eljut az Isten és az ő akaratának ismeretéhez, állást foglal a *kegyelem* jobb keze felől, vagy a *kegyvesztettség* balkeze felől, aszerint, a hogy az arany korban nyert alkalmakat használta vagy nem használta. A korszak végénél, az *egész világ* emberisége két osztályba fog oszlódni, mint azt a példabeszéd mutatja.

Ezen korszak vége a világ próbáltatásának vagy ítélé-
tének a vége lesz, és a két osztály sorsa fölött intézkedés lesz véglegesen. A juhok osztálya megkapja jutalmát, mert a megpróbáltatás és fegyelem ideje alatt, a szeretet gyönyörű jellemét nyilvánították, a melyről Pál, mint az Isteni Törvény betöltéséről ír (Rom. 13:10). Ezek nyilvánították ezt egymás iránt a legnagyobb szükség idején, és a mit egyik a másikért tett, az Ur úgy tekinti, mintha ő vele tették volna, mindnyájukat mint testvéreinek számítja—az Isten gyermekeinek, habár ezek emberi természettel birnak is, míg ő maga pedig istenivel bir.

A kecske osztály elítéltetése a szeretet szellemének hiánya miatt történik. Ugyanazon kedvező körülmények között, mint a juhoké, ezek öntudatosan ellene szegülnek az Ur fegyelme egybeolvasztó befolyásának és megkeményítik szívüket. Az Isten jósága nem vezeti őket az igaz megtéréshez, hanem Fáraóhoz hasonlóan, visszaélnak az ő jóságával és gonoszul cselekszenek. A kecskék, a kik nem fejlesztették ki magukban a szeretet elemeit, az Isten lényének és országának törvényét, az életre méltatlanoknak fognak számíttatni és elfognak pusztíttatni, **míg a juhok, a kik kifejlesztik magukban az Isteni**

hasonlatot (szeretetet), és a kik ennek jellemükben kifejezést adnak, a jövő korban mint a föld társuralkodói lesznek bevezetve.

A Milleniumi korszak végén az emberi dolgok végleges elintézése alkalmából Krisztus így fog szólni az ő juhaihoz: "Jöjjetek én Atyámnak áldottai és birjátok ez országot örökségül, mely megkészítettett néktek a világ fundamentomának felvetése előtt."

Nyilvánvaló, hogy az itt említett juhok, a Millenium bevezégésekor, nem az Evangéliumi korszak juhai, az Evangéliumi Egyház, hanem azok a "más juhok", kikről az Ur, János 10:16 versében beszél. És az isteni tervben megkészített ország a világ fundamentomának fölvetése előtt, nem az Evangélium Egyház részére készített ország. Az Egyház megkapta az ő országát a Millenium kezdetekor, és ez az ország a Milleniumi kor juhai részére készített ország. Ez az a földi uralkodás, mely eredetileg Ádámnak adatott, a mi azonban a bűn következtében elveszett és amely ismét vissza fog adatni, mikor az ember a tökéletességre fog hozatni, és így előkészítetik arra, hogy élvezze azt. Ez az uralom nem mások felett való uralkodás volt, hanem egy közös uralkodás, a melyben minden ember egy király lesz, mindenkinek egyforma jogai lesznek és szabadságai minden földi javaknak élvezetében. Ez lesz egy uralkodó nép—a feltétlen igazságosság alapján álló nagy és hatalmas köztársaság, a hol minden embernek a jogai meg fognak oltalmaztatni, mert az arany szabály be lesz írva minden szívébe és minden ember szeretni fogja felebarátját, mint saját magát. Mindnyájuknak birodalmuk leszen a föld minden határai felett, és annak minden gazdag és bőséges áldásai felett. (1 Móz. 1:28, Zsolt. 8:5-8) A világ országai át fognak adatni a megváltott nemzedék

azon egyéneinek, a kik kifogástalanul érdemesek lesznek arra, az ezer év végével, mert ezeknek megkülönböztetésük tisztán kivethető azon fölszólításból, melyben a világ fundamentomának fölvetése előtt” elkészített országnak örökbe vételére szólíttatnak fel, mert a föld örökös othonul és országnak készített a tökéletes embernek. Azonban a Krisztusnak ajándékozott királyság, a melyben az Egyház, az ő “menyasszonya” lesz örökös társ, ez egy szellemi királyság lesz, “sokkal feljebb az anyagok, uraságok és hatalmasságok felett” és ennek sohasem lesz vége, miglen a Milleniumi királyságnak vége lesz, mely Krisztus hatalmának és kormányzásának csak a kezdete. Ezen végnélküli, mennyei, szellemi királyság jóval a föld alapítása előtt el volt készítve—kezdete fel lévén ismerve Krisztusban, “az Isten teremtésének kezdetében.” Ez Jézus Krisztusnak, az Elsőszülöttnek volt szánva, azonban az Egyház is, az ő menyasszonya, és örökös társa, ki volt választva és jelölve ő benne, még a világ alapítása előtt. Eféz. 1: 4.

Ilyen módon ez az ország készülés alatt volt az *emberiség* részére a *világ alapítása óta*. Hasznos tanulság volt, hogy az emberiség szenvedjen hateret esztendeig a gonosz uralma alatt, hogy megtanulja a nyomorúság és halál kikerülhetetlen következményeit, hogy láthassa az Isten szeretett törvénye igazságosságának, bölcseségének és jóságának különbözőségeit. Azután a hetedik ezred esztendőt teljesen igénybe veszi, Krisztus uralma alatt, hogy helyreállíttassanak a pusztulásból és a halálból, tökéletes állapotra, s így előkészítve őket arra, hogy örököljék azt az országot, mely részükre készített a világ fundamentomának fölvetése előtt.

Az ország, a melyben mindenki király lesz, egy nagy és általános köztársaság lesz, melynek állandósága és áldott befolyása, biztosítva lesz minden polgár tökéletes-

sége folytán, egy olyan állapot ez, melyet ma is nagyon kívánunk, ami azonban a bűn miatt lehetetlen. Krisztus királysága a Millenium alatt, ezzel ellentétben, Isteniuralom lesz, mely uralkodni fog a világon (a tökéletlenség és helyreállítás ideje alatt) tekintet nélkül az ő beleegyezésök és helyeslésökre.

Azonban az igazak kérdezik, hogy miért van az, hogy olyan dicsőséggel, tiszteséggel és hatalommal koronáztatnak meg. Az Ur pedig feleli: Én éhes voltam és ti ennem adtatok, szomjas voltam és ti innom adtatok, idegen voltam és ti befogadtatok engem, meztelen voltam és ti felruháztatok engem, beteg voltam és ti meglátogattatok engem, fogságban voltam és ti eljöttetek hozzám.

Ekkor az igazak azt fogják felelni, mondván: Uram, mikor láttunk Téged éhesnek és enned adtunk Neked? vagy szomjasnak és innod adtunk volna? meztelennek és ruháztunk téged? Vagy mikor láttunk téged betegnek, vagy börtönben és meglátogattunk volna? "És a Király felelvén azt mondja nékik: Bizony mondom néktek, a mennyiben megcselekedtétek egyel az én legkisebb testvéremmel, én velem cselekedtétek meg."

Az Evangéliumi Egyházban levő testvérek ekkép, nem egyedüli testvérei Krisztusnak. Mindazok, a kik abban az időben helyreállítatnak a tökéletességre, Isten fiainak fognak tekintetni, fiaknak ugyan abban az értelemben, a mint Ádam az Isten fia volt (Luk. 3: 38) *emberi fiaknak*. És Isten minden fiai, akár emberi, akár angyali, akár isteni alapon levők, mindnyájan *testvérek* lesznek. A mi Urunk szeretete ezen emberi testvérek iránt itt van kifejezve. A mint a világnak most van alkalmá arra, hogy szolgálja azokat, a kik rövid idő múlva, az isteni alapon fiai lesznek Istennek, és Krisztusnak testvérei, úgy a most következő korszak alatt is, bő alkalmuk lesz

arra, hogy szolgálják (egymást) emberi testvéreiket.

A holt nemzeteknek, mikor ismét életre kelnek, élelemre, öltözetre és lakásra lesz szükségük. Bármilyen nagy is volt vagyonuk az életben, a halál mindent közös színvonalra szállít le: a csecsemő és a meglett korú ember, a milliomos és a szegény, a tanult és a tanulatlan, a művelt és a tudatlan és lealacsonyított: mind alkalmat fognak nyerni a jótékonyság gyakorlására és így részesülnek abban a kitüntetésben, hogy együtt munkálódhatnak Istennel. Itt emlékeztetve vagyunk a Lázár példájában adott képletre, Jézus csak a halálból ébresztette őt fel és akkor volt csak megengedve az örvendező barátoknak, hogy eltávolítsák a halotti köntösöket és őt felruházzák és táplálják.

Továbbá, ezek mondatnak "betegeknek és fogságban levőknek" (még helyesebben gyámság és őrizet alatt lévők). A sir az a nagy börtön, hol az emberiség milliói tartatnak fogságban, azonban, mikor kiszabadíttatnak a sirból, a tökéletességre való helyreállítás nem egy azonnali munka lesz. S nem lévén még tökéletesek, helyesen nevezhetők *betegeknek és gyámság alattiaknak*. Nem halottak, de még nem is tökéletesek, és mindezen két szélsőség közötti állapot méltán nevezhető betegségnek. És ők tovább is őrizet és gyámság alatt maradnak, míg föl nem épülnek testileg, erkölcsileg és elmebelileg a tökéletességig. Ez alatt az idő alatt bőven lesz alkalom a kölcsönös segítésre, rokonszenvre, tanításra és bátorításra.

Miután az egész emberiség nem egy időben fog feltámasztatni, hanem fokozatosan az ezer év alatt, minden egyes csoportnak lesz egy sereg segítője, azokban, a kik megelőzték. A szeretet és jótékonyság a melyet az emberek egymás irányában (mint Krisztus testvérei iránt) mutatni fognak, a király által úgy fog tekintetni, mintha

vele szemben mutatták volna. Nem valami nagy tettek fognak tekintetni alapul arra, hogy az igazak részére rendelt tisztelet és kegyelmek kiosztassanak, hanem csupán nékik összhangzásban kell lenni az Isten szeretet törvényével és munkáik által be kell ezt bizonyítani.” A szeretet a törvény betöltése” (Rom. 13:10), és “az Isten szeretet.” Így, ha az ember visszaállíttatik ismét az *Isten képére*—“nagyon jó”—azaz, az ember szintén a szeretetnek egy élő példányképe lesz.

Ez lesz mondva a juhoknak, “örököljétek az országot, mely a világ fundamentomának fölvetése előtt készítetett néktek.” És bár Isten azt előbb az embernek adta és ismét úgy tervezett, hogy néki adja vissza, mikor az el lesz készítve a nagy megbízatásra, ne tételezzük azt fel, hogy az Isten azt akarja, hogy az ember saját akarata szerint kormányozza azt, hanem csakis az ő legfelsőbb törvénye alapján vagy azzal összhangban. “Legyen meg a te akaratod itt a földön, miként a mennyben is.” Ez kell, hogy legyen a kormányzat alapelve örökké.

Az ember ennél fogva birodalmát a menny törvényeivel összhangban fogja kormányozni gyönyörködve teljesítve annak akaratát, a kinek kegyelmében van az élet és a kinek “jobbja felől (kegyelem állapota) örökös gyönyör van”. (Zsolt. 16:11) Óh, ki nem mondaná: “Siessetek dicsőség korszakai!” és adjatok dicsőséget és tiszteletet néki, a kinek szeretet tervei az áldás ilyen teljével fognak virágozni.

Azután a baloldalon állókhoz így fog szólani: “Távozzatok tőlem, ti átkozottak (elitéltek), mint olyan edények, melyek nem alkalmasak a dicsőségre és az életre, a kik nem hallgattak az isteni szeretet egybeszerkesztő és formáló befolyására. A mikor ezek, az én testvéreim, éhesek és szomjasak voltak, vagy mezitelenek, betegek és fogságban, ti nem szolgáltátok az ő szükségleteiket,

igy fokozatosan bebizonyosodott rólatok, hogy nem vagytok összhangban a menyei várossal (országgal), mert „semmi oda be nem juthat, ami tisztátalan.” Az ítélet, illetve döntő-mondat ezen osztályra vonatkozólag, a következő: Távozzatok tőlem az örök tűzre (pusztulás jelképe), mely az ördögnek és az ő angyalainak készült.” Máshelyen (Zsid. 2: 14) azt olvassuk egyszerű nyelven, hogy Krisztus „megfogja semmisíteni . . . azt, *kinek hatalma van a halálon, tudniüllik az ördögöt.*”

“És ezek (a kecskék) elmennek az örök (Görögül *aionios*—örök)büntetésre, az igazak pedig örök életre (Görögül *aionos*—örök) A büntetés épen olyan örökös lesz, mint a jutalom. Mindkettő örökké fog tartani.

ÖRÖKKÉTARTÓ BÜNTETÉS

A büntetés örökkétartósága ilyenmódon be léven bizonyítva, mindössze egy dolog maradt a megvitátásra, nevezetesen, a büntetés természete—Vegyen elő egy Biblia betűsoros-szótárt és keresse ki, mit mondott a nagy Bíró a szándékos gonoszok büntetéséről, a kik megvetik és visszautasítják mindama áldó gondviselést, a mi reájuk Krisztustól jön. Mit fog találni? Mondja az Isten: hogy ott az összes bűnösök kinok között éljenek mindörökké? Mi nem találunk egyetlen olyan szöveget sem, amely ezen osztálynak bármely körülmények között is életet ígérne.

Az Isten kijelentései biztosítanak bennünket arról, hogy végre neki lesz egy tiszta világegyeteme, menten a bűn és bűnösök szepeljétől.

A Bibliában egy verset sem találunk, mely azt mondaná, hogy ez az osztály kinok között fog *élni* vagy bármely más állapotban, azonban, számos kijelentést találunk, melyek az ellenkezőt tanítják. Ezek közül egy néhányat csak példaképen sorolunk fel—“A bűn büntetése *a halál.*” (Róm. 6: 23) “A lélek, a mely vétkezik

annak meg kell halnia.” (Ezék. 18: 4, 20) “A gonoszokat mind megsemmisíti az Ur.” (Zsolt. 145: 20) “A gonoszok elvesznek” (Zsolt. 37: 20). Ilyen módon Isten világosan megmondja a gonoszok örökkéartó büntetésének természetét,—hogyan az a halál, elpusztítás lesz.

Az Istennek a javíthatatlanokkal szemben követendő tervére vonatkozó hamis vélemények, melyek a “Bibliától eltérően” lettek tanítva, és ez a Pápaságban érte el a tetőfokát, és melyek gyermek korunk óta beszűrődtek a mi elméinkbe, egyedül ezek a felelősek azon általános véleményért, hogy a szándékos gonoszoknak a büntetésük egy élet kínzás lenne. Ezt a nézetet tartják, habár az Isten Igéje számos helyen világosan kinyilvánítja, hogy azoknak büntetésük *halál* lesz. Hallgassuk Pált milyen világosan mondja, mi lesz a büntetés. Beszélve ugyanazon ezeréves Napról és ugyanazon osztályról, kik dacára a kedvező alkalmaknak és azok teljes ismeretének, nem jönnek összhangba Krisztussal és azért “nem ismerik meg az Istent” és nem engedelmeskednek, azt mondja: “Kik meg fognak büntettetni.” Óh igen, de *hogyan* fognak megbüntetni? Ő meg mondja nekünk *hogyan*: “Azok büntettetnek örökkévaló elpusztítással (elpusztítással, a melyből vissza térés nem lesz, sem megváltás, sem feltámadás—Zsid. 10: 26-29) az Ur jelenléte előtt és az ő hatalmának dicsőségétől.” (2 Thess. 1: 8-9) Ez az elpusztítás jelképezve van az ördög és az ő angyalai részére készített örökös tűz példabeszédében: ez a “kénkövel égő tüzes tó,” mely a második halál (Jel. 20: 14), melybe ezen példabeszéd kecske osztálya küldetik.—Mát. 25: 41

Ilyen módon az örökkéartó büntetésre vonatkozó nyilatkozat értelme és észszerűsége mindjárt látható, ha azt a helyes álláspontból tekintjük. A példabeszéd tüze, mely által a büntetés (elpusztítás) eszközöltetik, nem

lesz tűz a szó szerinti értelemben, mivel a "tűz" éppen olyan jelkép, mint a milyen jelképek a "juhok" és a "kecskék." A tűz itt is mint máshol, elpusztítást jelent és semmiképen sem jelent megtartást.

Abba hagyjuk itt ezt a tárgyat és ne feledjük el, hogy teljesen bebizonyítottuk azt, hogy a kecske osztály örökös büntetése az elpusztítás lesz, de még egy más pontra akarjuk felhívni a figyelmet, a mi leszögezi e tárgyra az igazságot. Utalunk a Görög *kolasin* szóra, mely a 46-ik versben "gyötrelemnek" van fordítva. Ebben a szóban a gyötrelemnek legcsekélyebb értelme sem foglaltatik. Jelenti, hogy *levágás* vagy *csonkítás* vagy *nyesés*, mint a fák nyesénél, és másodrendű jelentése *fékentartás*. A *kolasin* szó használatának példáját könnyen találhatjuk meg a Görög klasszikus írásokban. A gyötrelem szó görögben *basinos*, egy olyan szó, mely egyáltalán ninesen rokonságban a *kolasin* szóval.

A *kolasin* szó, mely használva van Mát. 25:46-ik versben, a Bibliában ezenkívül csak még egy helyen fordul elő, és pedig: 1 János 4:18-ban, a hol helytelenül van alkalmazva, mint "gyötrelem," miután itt ugy kellene olvasni, "a félelem fékentart." Azok, akiknek birtokukban van *Young's Analytical Concordance* (angol mű) felismerik (ebből 995 oldalon), hogy a *kolasin* szó meghatározása "nyesés, korlátozás, fékezés." És az *Emphatic Diaglott* (Az új-testamentum eredeti másolata görög és angol kiadásban) írója, miután a *kolasin* szót Mát. 25:46 versében levágásnak fordítja, ezeket mondja a lap alján levő megjegyzésben:

"A közönséges, és sok modern fordítás úgy írja a "*kolasin aionion*" szavak jelentését mint "örökké tartó büntetés" és ugyanarra az értelembre vezet, mint ahogy általánosan magyarázzák, *basinos*, gyötrelem szót. *Kolasin*, különböző formáiban az Új Testamentumnak csak három helyén fordul még elő: Csel. 4:21, 2 Pét. 2:9,

1 Ján. 4:18. E szó, *kolazo-ból ered, a mi jelenti:* 1. *Levágni*, mint levágni a fák ágait, nyesés. 2. *Megfőkezni, megzabolázni*. A Görögök írják. a kocsis megzabolazza (*kalazei*) heves paripáit. 3. *Megfenyíteni, büntetni*. Egy egyént elvágni az élettől vagy társadalomtól, vagy megfőkezni, büntetésnek tekintetik, innen eredt a harmadik és képletes használata a szónak. Az első számmal jelzett jelentősége fogadtatott el (*a Diaglottban*), mert jobban meg egyezik a mondat második részével, így megőrizve az ellentétel érvényét és szépségét. Az igazak el mennek az életre, a gonoszok pedig *levágattatnak* az élettől, a *halálba*.—2 Thess. 1:9.”

Most már tekintsük az alapigét és figyeljük meg az, ellentétet a juhok és a kecskék jutalma között, a mi megadja a *kolasin* szó helyes jelentését—az egyik osztály megy az örök *életre*, míg a másik osztály örökre *megfosztatik az élettől*—örökre *visszatartatik* a halálban. És ez pontosan egyezik a Szentírás minden részével a szándékos gonoszok jutalmára vagy büntetésére vonatkozólag.

Gondolja át egy pillanatra a 41-ik vers szavait: Távozzatok tőlem, ti átkozottak (Krisztus által már egyszer megváltottak az átoktól vagy az Ádámi halálra való ítélettől, most azonban ismét elítélve és megátkozva az által, a ki az első kárhozattól megváltotta őket, mint olyanok, a kik méltók a második halálra, az örök tűzre (az *örökös elpusztítás jelképe*) mely az ördög és az ő küldöncei (szolgái) részére készült.

Ne felejtjük el, hogy ez az utolsó ítélet az utolsó próba idő végével a Millenium bezárásánál megyen véghez. És senki sem lesz akkor a Sátánnak *szolgája* tudatlanul és akaratlanul, mint jelenleg oly sokan vannak, mert a nagy Szabadító, Krisztus eltávolítja a kívülről jövő kísértéseket és segítséget nyújt az önmegmentésre,

a mely lehetővé teszi mindenkinek, (a ki azt akarja) legyőzni az örökölt gyengeségeket és elérni a tökéletességet. Azok a "kecskék," a kik szeretik, a gonoszságot és a Sátánt szolgálják, a Sátán küldöncei (angyalai). És senki másnak, csupán ezek és a Sátán részére, készítette Isten az örökös elpusztítást—a második halált. Istentől tűz fog alá szállni az égből és *felemésztí őket*. Mindenki meg tudja érteni az elemésztő és elnyelő tüzet, hacsak értelmi szemeik nincsennek hamis tanokkal és előítéletekkel elfedezve. Soha senki sem hallott megtartó tüzről, és miután a tűz soha nem tart meg semmit, hanem *elemészt*, az Isten úgy használja, mint a teljes elpusztítás jelképét. (Jel. 20:9)

"A TŰZ ÉS KÉNKŐ TAVA, MELY A MÁSODIK HALÁL."

—JEL. 19:20; 20:10, 14, 15; 21:8—

"A tűz és kénkö tava" gyakran említettik a Jelenések könyvében, melyről minden Keresztyén elismeri, hogy jelképek könyve. Mégis általánosan úgy gondolkodnak és beszélnek ezen jelképről, mint szószerint értelmezendő kinyilatkoztatásról, erős támaszt adva ekkép a kínzásról szóló tanoknak, nem számolva azzal a ténnyel, hogy a jelkép tisztán meghatározza, hogy az a második halált jelenti. "A pokol pedig és a halál vettetének a *tűznek tavába*. *Ez a második halál*" stb. (Jel. 20:14) Némelykor ez úgy említettik, mint tűzzel és kénkövel égő tó (Jel. 19:20), a kénkö azért említettik, hogy még nyilvánvalóbbá tegye az elpusztítás jelképét, a második halált, miután az égő kénkö az eddig ismert leghalálosabb elem. Ez elpusztító hatása az élet minden formájára nézve. Ezen tó jelképes volta még tisztábban igazolva van azon tény által, hogy a jelképes fenevad és a jelképes hamis próféta és a halál és a pokol (*hades*) úgy

mint az ördög és követői elpusztíttatnak benne.—Jel. 19:20; 20:10, 14, 15; 21:8.

Ezen elpusztítás vagy halál, második halálnak nevezetik, hogy megkülönböztetésül legyen az Első vagy Ádami haláltól és nem azt jelenti, hogy minden, a mi bele megy másodszor hal meg. Például, a halál (az első vagy Ádami halál) és hades, a sir, abba vettetnek, mely munkának kivitele az egész Milleniumot igénybe fogjavenni, és semmi értelemben sem pusztítottak el ezek az előtt. Ugyanigy az ördög, a fenevad és a hamis próféta, soha azelőtt nem voltak elpusztítva.

Az első vagy Ádami halálból egy feltámadás által történt gondoskodás. Mindazok, kik a sirban vannak elő fognak jönni. A Jelenések írója jövőmondólag jelenti ki: És a tenger ki adá a benne levő halottakat, és a halál és a pokol is [*hades*, a sir] kiadák a benne levő halottakat és én láttam a halottakat, nagyokat és kicsinyeket, állani az Isten előtt, és könyvek nyitátának meg.” (Jel. 20:13-12) Az Isten Tervének célja volt megváltani az emberiséget az első halálból, attól melyet úgy az Ő, mint az Új Testamentumok *alvának neveznek*. Izráelnek történelmében többször van említve, hogy a jók és gonoszok “együtt alusznak az atyáikkal.” Az Apostolok és a mi Urunk ugyancsak ezt a jelképet használták. Azonban nincs használva ilyen jelkép a második halálra vonatkozólag. Ellenkezőleg, a teljes és végső *elpusztításnak* a legerősebb kifejezői használtatnak a jelképezésére, mint például: “Tűz és kénkö,” mert ez olyan elpusztítás lesz, melyből nem lesz visszatérés. Áldott gondolat! az Ádami halál (mely elődeink vétke miatt az egész nemzedéket kiirtotta) örökre elnyeletik és megszűnik ezen második halálban, melybe vettetni fog, a nagy Megváltó által, aki saját maga feláldozásával megvette az egész világot. Az Isten a próféta

által a következőket mondja: "Meváltom őket a sir, (*seol*) hatalmából . . . Ó sir (*seol*) a te romlásod leszek én." (Hós. 13: 14) Az első vagy Ádám halál nem fog többé hatalommal vagy erővel birni az emberek felett, mint a hogy birt az elmúlt hat ezer éven át, senki nem fog többé meghalni Ádám vétke miatt. (Róm. 5: 12; Jer. 31: 29, 30; Ezék. 18: 20) Ennélfogva, a drága vérrel megpecsételt Új Szövetség fog érvénybe lépni, és csak a *szándékos* vétkek számíttatnak bűnnek és büntetettnek a bűn büntetésével—a halállal—a második halállal. Ilyen módon az első halál belevettetik és elnyeletik a második halálban. És *hades* és *seol*—a sötét titokzatos állapot, a sir, melyből jelenleg a jövő élet egy reményéről beszél nekünk az Isten feltámasztó ereje által Krisztusban—nem lesznek többé, mert a második halál elnyel minden olyant, a mi nem való az életre—nem olyanokat, kikhez még lesz valami halvány remény, hanem csak olyanokat, a kik a csalhatatlan Birótól, teljesen, pártatlanul és egyénileg méltóknak ítéltetnek az *elpusztításra*. És a Sátán, a hazug kísértő, ki megcsalt és megrontott mindannyiunkat és ki állhatatos akaraterővel és ravaszul, állandóan megghiusítani akarta Istennek Krisztus általi megváltásunk tervét, mindazokkal, a kik az ő szellemét tartják, az "ő angyalai," el fognak *pusztíttatni*, és soha nem fognak felébredni a halálból, hogy ismét bajt okozzanak. Ekkor mondatik, hogy ő bele fog vettetni a "tűznek tavába," a második halálba, és Pál, Zsidó 2: 14, ben ugyanarról megemlékezvén, azt megsemmisítésnek nevezi—"hogy megsemmisítse azt, a kinek hatalma van a halálon, tudniillik az ördögöt." És a fenevad és a hamis próféta, a nagy hamis rendszer, mely soká bilincsekben tartotta és elnyomta a névleges Keresztvénséget, soha nem fognak kimenekülni abból. Ezekről mondatik, hogy "elevenen" (vagyis, amíg szer-

vezve és működésben vannak) vettettek bele a kénkövel égő tűzbe. (Jel. 19: 20) nagy háborúság, az Ur ítélete, mely véglegesen elpusztítja őket, kétségkívül nagy társadalmi, pénzügyi és vallási nehézségeket és bajokat fog okozni mindazoknak, a kik ezen megcsaló rendszerrel vannak összeköttetésben, mielőtt véglegesen elpusztíttatnak. Ezek a rendszerek belevettettek, elpusztíttatnak a Millenium kezdetén, míg a Sátánnak elpusztítása annak végére tartatik fenn, mikor az összes "kecskék" elkülöníttetnek a "juhoktól" és el kell veszniök a Sátánnal a második halálban, mint "az ő angyalai" küldöttei, vagy szolgálói. Senki az emberek között, kiknek gonosz jellemük van, a kik ismerve az igazságot, mégis az igazságtalanságot szeretik —senki a "félelmesek és hitetlenek" közül, kik nem biznak Istenben dacára a Krisztus Milleniumi uralma alatt az isteni kegyelemre vonatkozólag történt kinyilatkoztatásoknak, sem azok a rettenetesek, a kik szívökben gyilkosok és paráználkodók és bűbajosok és bálványimádók és hazugok, senki ezek közül nem menekedik meg a második haláltól, hogy bemocskolják megint a földet. Mind az ilyenek, miután a megjavulásra teljes és bőséges alkalmuk volt, az életre méltatlannak ítéltetnek, ezek mindörökre a második halálba vettettek, melyet a tűz és kénkö tava jelképez.

A Milleniumi korszak, és azon kor munkájának számos képlete, a Jelenések 20 és 21-ik fejezeteiben, tisztán megmutatja az ítélet ezen korának célját és eredményét a Szentírásnak már előadott többi részeivel összhangban.

A 20-ik fejezet 2, 4, 11 versei, a 21-ik fejezet 1, 2, 10, 11 verseivel megmutatják az ítélet korának kezdetét és a vakító tévedések és félrevezető rendszerek megfélemlítését. A "fenevad" és a "hamis próféta" a főjelképek, és képviselik a tévedés rendszereit és szervezeteit, melyek

együttvéve képezik Babylont. Ezen ítélet a jelen idők "trónjai ellen" és a hamis próféta" rendszerek ellen gyorsan következik el a Milleniumi ítélet uralom bevezetésekor. A jelen földi uralom trónjai "ledöntetnek" és az uralmuk átruháztatik a nagy Prófétára és Biróra, "akinek tulajdona az." (Hasonlítsd össze Dán. 7:14-22; Ezék. 21:27) És a tévedések rendszerei gyorsan elfognak ítélteni az elpusztításra, "a tüzes tóra" a "második halálra." Jel. 19:20

Ilyenképen a *második* elpusztítás (vagy halál) az új ítéletnek a kezdetén bevezetődik: megkezdődik a fenevad, a hamis próféta stb. által jelképezett rendszerekön. Azonban a második halál nem fogja érinteni a világ emberiségét személyenként, mielőtt nem nyertek teljes próbát, teljes alkalmat az életet választani és élni örökké. A következő fejezetek 20:12, 13 és 21:3-7, igazolják az áldott és kegyelmes ítéletet, melyben mindenki, úgy a halottak, mint az élők (az Egyház kivételével, mely a Jézus Krisztussal társörökös királyok, papok és bírók) teljes tudatára hozatnak az igazságnak, megmentetnek szomorúságtól és fájdalomtól és megszabadíttatnak minden vakító tévedésektől és előítéletektől és megítéltetnek az ő "cselekedeteik" szerint.

Ezen ítélet nagy eredménye egy tiszta világegyetem lesz. Mint a Jelenések írója megjegyzi: Minden *teremtmények*, melyek az égben és a földön vannak . . . halljátok meg mert Én mondtam, Áldás és tisztelet és dicsőség és hatalom, annak, ki a trónon ül, és a Báránynak mindörökké." Azonban az eredmény az Istennek jelen és múlt ténykedéseivel összhangban lesz végezve, melyek mindig elismerték az ember szabadakatát, választani a jó és rossz, az élet és halál között.

Nem kételkedhetünk abban, hogy mikor a Milleniumi kor végével, Isten ismét megengedi "egy rövid időre" a

rossz uralmát, hogy kipróbálja teremtményeit (a kik akkor már teljesen ismerik a jót és rosszat és mindegyiknek a következményeit és már teljesen be lett nekik mutatva az ő igazságossága és szeretete azokat, akik végül előtérbe helyezik és választják a rosszat, levágatnak—elpusztíttatnak. Ilyenképen Isten mindörökre elpusztítja mindazokat, a kik nem szeretik az igazságot és nem gyűlölik a hamisságot.

Olvassuk a kísértést illetőleg, hogy a Sátán megfogja kísérelni az emberiséget félrevezetni, kiknek száma akkor annyi lesz mint a tenger fővénye, azonban nem gondoljuk azt, hogy sokan választanák a rosszat és az engedetlenséget, mult tapasztalataival előttük és nem nyugtalanítva a jelenlegi gyengeségektől és vakító befolyásoktól. Azonban, mivel Isten nem mond nekünk semmit az életre érdemeseknek számára vagy arányára vonatkozólag, és a halálra (második halálra) érdemesek számára vonatkozólag, azért mi e fölött nem bíráskodunk. Egy dologban bizhatunk: Isten nem akarja a hitetlenek halálát, hanem azt akarja, hogy mindenki ő hozzá térjen, és éljen, hogy senki ne pusztíttassék el a „tűz és kénkö távában” (jelezve a teljes elpusztítást, mint *gehenna*), a ki méltó az életre, a kinek élete áldás lenne önmagára és azokra, kik az igazsággal összhangban vannak.

A végleges és reménytelen elpusztítás csak a *szándékos* bűnösökre van értve, a kik hasonlóan a Sátánhoz, szívének büszkeségében és az Isten elleni lázadásban, szeretni és cselekedni fogják a rosszat, tekintet nélkül az Isten által kinyilvánított helytelenítésre és tekintet nélkül büntetésre vonatkozó tapasztalataikra. Ugy látszik az Istennek azon jósa és szeretete, hogy váltság-díjról gondoskodott, mely jogaikba visszahelyezi és az embernek az életre újabb alkalmat ad, a helyett, hogy ezeket az embereket a bűn meggyűlölésére vezetnék, azon feltvés-

hez vezeti őket, hogy az Isten jobban szereti őket, mintsem hogy levetné a második halálba vagy hogy ha teszi is ezt, fog nekik adni más és ismét más, jövő alkalmakat. Ezek ilyenképen az isteni jellemben feltételezett gyengeségekre építve, az Isten kegyeivel való visszaélésre vezethetők és arra, hogy ezt szabadalomnak használják föl a szándékos bűnök elkövetésére. Azonban ezek nem haladhatnak így tovább, mert az ő balgaságuk nyilvánvaló lesz. Az ő elpusztításuk bizonyítani fogja az igazak előtt az Igazság, Bölcsesség, Szeretet és Hatalom összhangját és tökéletes egyensúlyát az Isteni Kormányzóban. Ilyenek hivatnak a Sátán angyalainak (küldönceinek, követőinek, szolgálóinak). És azok részére, valamint a Sátán részére készült a teljes elpusztítás (második halál) a bölcs, szerető, és igaz Teremtő által. És így a juhok és kecskék példabeszédében, az utóbbiak hivatnak a Sátán küldönceinek vagy szolgálóinak.

A kecske osztály igazi jelleme ábrázolva van Jel. 21: 8 ban. "A gyávák és hitetlenek (a kik nem biznak az Istenben), az utálatosak, gyilkosok testvérgyűlölők, paráznák, bűbájosak, bálványimádók (olyanok a kik visszaélnék az Isten kegyelmével, a kik maguknak vagy más teremtménynek vagy dolognak adják szolgálatukat és tiszteletüket, a mely egyedül Istent illeti meg) és mind a hazugok"—"azok, kik szeretik a hazugságot és hazudnak" (egy szóval mind, a kik nem szeretik az igazságot és nem is keresik azt, és nem védelmezik és nem követik azt bármi áron is) elfogják venni jutalmukat abban a képleges tóban, mely tüzzel és kénkövel telve (*gehenna*, a teljes elpusztítás jelképe) amely a második halál." Ilyen társaság visszataszító lenne minden tisztességes, becsületes egyénre nézve. Nehéz ezeket eltűrni jelenleg is, mikor rokonszenvezhetünk velük, tudva, hogy ilyen hajlam nagy mértékben a test öröklött gyengeségeinek

az eredménye. Meghat bizonyos tekintetben a rokonszenv, ha visszaemlékezünk, arra, hogy saját eseteinkben is gyakran, mikor jót akarnánk tenni, a rossz jelen van velünk. Azonban a Milleniumi ítélet bezárásánál, mikor az Ur, az igazságos bíró már megadta a tudás és képesség minden előnyét, és alkalmát, ezen osztály borzadályt és utálatot jelentene *mindazokra*, kik a Dicsőség Királyával összhangban élnek. És az igazak boldogok lesznek, mikor a próbák befejeztével az *élet ajándéka*, a melyekre ezek magukat méltatlanoknak bizonyították, el fog vétetni ezektől és mikor a föld megrontói és összes munkájuk és befolyásuk el fog pusztíttatni.

Jel. 20:9 beszél azoknak az egyéneknek elpusztításáról, kik az utolsó lázadásban a Sátánhoz csatlakoznak és a 15-ik vers beszél ugyanezen elpusztításról de más szavakkal, használva "a tűz tavának" jelképét. Ők *elnyeletnek* vagy megsemmisíttetnek a tűzben. Így állván a dolog, a 10-ik versben említett kínzás nem vonatkozhatik azon *emberi lényekre*, a kik megsemmisíttetnek, elpusztíttatnak. Ilyen formán a kérdés felmerül a dolognál, vajjon a Sátán és a hamis próféta és a fenevad örökké fognak-e kinoztatni, és hogy ez a vers ugy tanítja-e?

Mi az Isten saját szavaival felelünk: "A *gonoszokat mind elpusztítja az Ur.*" A Sátánra, az Isten és az ember főellenségére vonatkozólag, Isten kifejezetten azt mondja nekünk, hogy *ő meg fog semmisíttetni* és nem fog meg tartatni semmikép vagy bármiféle állapotban.—Zsid. 2:14.

A fenevad és hamis próféta *rendszerek*, melyek az Evangélium korszaka alatt az embereket megcsalták és félrevezették, be fognak vettetni az Evangélium korszak végén a nagy nyomoruságba. Ezen rendszerek kinja aionion lesz, vagyis ÖRÖKKÉTARTÓ. Tart addig, a *mig azok* teljesen megsemmisülnek. Ugyanigy a *tévedés*

rendszere, mely hirtelen kifogja nyilatkoztatni magát a Millenium korszak végével és a "kecskéket" vezeti majd a pusztulásba, az is megfog semmisíttetni. (Jel. 20: 7-10) Az a megcsaló rendszer (természet szerint nem meghatározva, csak egyszerűen Sátánnak nevezve, felbujtója után) is ugyanolyan fajta pusztulásba fog vetetni a Milleniumi kor végével, és a fenevad és a hamis próféta rendszerek most vettetnek bele az Evangéliumi korszak végével.

Jel. 19: 3 beszélve ezen rendszerek egyikéről, mondja: "Annak füstje felmegyen örökkön örökké." Vagyis azt mondhatjuk, hogy a megcsalás és tévedés ezen rendszerei *elpusztításának* emléke meg marad, ezen lecke soha nem lesz elfeledve—a mint a füst, mely az elpusztító tűz után tovább is fel fog emelkedni, bizonyossága annak, hogy a tűz elvégezte munkáját. Lásd továbbá Ésa. 34: 8-10.

Jel. 14: 9-11 még megjegyezzük közbevetőleg; és mindenki azonnal meg fogja érteni, hogy ha a 9-ik versben a fenevad és annak képe *szó szerinti* imádása volna értve, akkor kevesen vagy talán senki sem volna sujtható a civilizált földön a 11-ik versben megállapított büntetéssel, és hogy ha a fenevad és annak képe imádása és a bor és a pohár jelképek, úgy akkor azok a *kinok* és *füst* és *tűz* és *kénkö* is jelképek.

Jel. 20: 14 mondja: "És halál és pokol (*hades*— a sir) vettetének a tűznek tavaiba (*pusztulásba*). Ez a második halál, a tűznek tava." *Sinaitic MS.* (Sinaitic manuscript: A Bibliának Görög kéziratai, melyet a negyedik században Tischendorf német biblia kritikus fedezett föl a Sinnai hegy mellett).

"Halál és pokol" (*hades*) több ízben használtatik ezen könyvben, az Ádámi halál kifejezésére. Hades, a halál helyzete vagy állapota és néha sirnak is fordítják. A nagy fogháznak is hivatik, mert azok, a kik oda jutnak,

bár tényleg ki vannak irtva, nem számíttatnak mint kiirtottak, hanem csak mint olyanok, kik *egy időre vannak elzárva* és idővel ki fognak szabadíttatni és új próba adatik nekik az életre azáltal, a ki megváltotta őket az első ítélet büntetése alól. Az Isten az ő ígéreteivel és akaratával, kilátásba helyezte mindenkinek jogaiba való helyreállítását és egy második próbát, azért neveztetik a sir a "nagy fogháznak," a melyben a halál (az Ádám vagy első halál) foglyai várják megszabadításukat. Bár feloszlottak a halában, de mindegyiknek azonossága meg van őrizve az Isten emlékezetében és hatalmában és annak idején a feltámasztó hatalom által újra létrehozottnak. *Hades*, a fogház, a sir említettik a próféták, maga a Mester és az Apostolok által. (Hós. 13: 14; Ésa. 61: 1; Lük. 4: 18; Ján. 5: 28; 1 Kor. 15: 55) A sir valósággal a remény emléke, mert mi nem beszélünk a felől, mint fogház felől, ha nem remélnénk a feltámadásban. Ha azt hinnénk, hogy a halál véget vetett a létnek örökre, a halottak feltámadásának minden reménye eltűnne, és mi nem gondolnánk rájuk, mint *fogházban* levőkre és nem jeleznénk reményünket általa.

Alkalmazzuk ezen gondolatot a szóbanforgó versre és, az ezt foglalja magában: Az Ádám halál, és a feltámadás reménye, mely Isten kegyelméből hozzá lett fűzve, el fog mulni vagy teljesen el fog pusztíttatni a második halálban. Azok, kik a második halálban halnak meg, nem az első ítélet értelmében fognak elveszni, nem az Ádám bűne miatt és így reményük sem lehet az abból való feltámadásra. A *hades* sohasem hozható összefüggésbe a második halállal, mert azok, a kik a második halálba mennek, semmi körülmények között nem "a reménység foglyai," azok teljesen elpusztíttatnak, kiirtatnak a feltámadás általi megszabadítás minden reménye nélkül. Ennélfogva a *hades* birodalma *pusztíttatik el*.

Az első halál és *hades* elpusztítása megkezdődik a Millenium kor kezdetén és folytatódik bezártáig. A pusztulásba való vettetésnek folyamata fokozatos lesz. *Hades*, (sir) el fog pusztíttatni, mikor az összes halottak hallják az Ur szavát és előjönnek. (Ján. 5:25) Azonban a "halál" még mindig hatalommal bír ezeken, mert minden fájdalom és szenvedés és minden elméleti és erkölcsi tökéletlenség egy része az öröklött Ádami büntetésnek. Az Ur szavai: "A ki hiszen én bennem (elfogadja), el nem kárhozik" (Ján. 3:18), épen olyan igaz lesz akkor, mint a milyen igaz jelenleg. A felkeltett milliók még mindég ítélet alatt lesznek, még mindég a halálban lesznek, de azon alkalom, mely az örök élet elnyerése céljából lesz adva nekik Isten kegyelméből az Új Szövetség alatt, ha visszautasítják azt akkor aláveti őket, mint szándékos bűnösöket a második halálnak. Amilyen mértékben engedelmeséget tanusítanak az Új Szövetség feltételeivel szemben, oly mértékben fognak haladást tenni az egészség, tökéletesedés és az élet felé. Másrésről azonban, kik teljes öntudattal, visszautasítják a Krisztusi áldozat érdemének elfogadását és személyes alkalmazását, elítélés alatt maradnak, mert az ő akaratuk megegyezik a rosszal, az ilyenek haladni fognak a második halál felé. Az engedelmesekre nézve a halál el fog nyeletni az élet által. Az engedetlenekre nézve pedig, a halál el fog nyeletni a második halál által. Ez összhangban van Pál magyarázatával (1 Kor. 15:54, 55) és Ésaiás jövődőléseivel, "Akkor (mikor a kissereg, "mi" átváltozunk a teljes isteni természetre és hasonlatosságra és az uralkodás a világ megáldásával kezdetét veszi—akkor) beteljesül amaz ige, mely meg van írva (Esa. 25:6-8): s elveszi (elpusztítja vagy jelképesen a "tűz tavába" veti) e hegyen (az "Isten országának" vagy az "Új Jeruzsálemnek" képlete) a fátyolt (tudatlanságot), mely hebo-

rita minden népeket, és a takarót (halált), mely befödött vala minden nemzetségeket. Elveszti a halált (az Ádami halált) örökre.”

Igy akkor, a halálnak és a sirnak a taljes elpusztításba való vettetése, a második halálba való vettetés, a Millenniumi korszak alatt, egy része a végső elpusztításnak, mely magába fog foglalni minden helytelen, ártalmas és haszontalan dolgot. (Ésa. 11:9; Zsolt. 101:5-8)

Azonban a második halál, soha nem lesz elpusztítva, habár azon egyéni próbáltatás ítélete végleges lesz. És hadd mondják az igazságnak minden kedvelői, Ámen, mert elpusztítani a második halát, megszüntetni azon igazságos és pártatlan ítéletet, azt eredményezné, hogy szabadon bocsájtanók ismét nem csak a Sátánt, hanem mindazokat, a kik szeretik és gyakorolják a rosszat és félrevezetést, és azokat, kik az Urat káromolják az ő gonosz intézményeikkel jelentené ellentétbe helyezkedni, megtámadni és megkísérelni megbuktatni azokat, a kik őt szeretik és őt szolgálni az ő kegyelmét élvezni kívánják. Örülünk annak, hogy nem fenyeget veszély erre nézve hanem, hogy az isteni igazságszolgáltatás párosul az isteni bölcseséggel, szeretettel és hatalommal, hogy az örökkétartó igazságot állandó alapra helyezze.

POKOLBA JUTNAK

“Pokolba jutnak a gonoszok, oda minden nép, a mely elfeledkezik Istenről.” Zsolt. 9:17.

A Zsoltár író által feljegyzett ezen Isteni kijelentést mi minden módosítás nélkül találjuk és így azt mint kifejezett tényt kell elfogadnunk. Ha az “Óshit” állításai igazak lennének, ez természetesen egy rettenetes gondolat lenne.

Alkalmazzuk azonban a *seol* szó igazi jelentését és akkor a fenti szöveget így olvassuk: “A halál állapotába

jutnak a gonoszok, oda minden nép, a mely elfeledkezik Istenről.” Ezt mi elhiszszük, azonban most már, kik a gonoszok? Egy értelemben minden ember gonosz, *azaz mindannyian* megsértői az Isten törvényének, de a teljes értelemben csak azok a gonoszok, a kik teljes tudatában vannak a bűn létezésének és tudatában annak az ellen-szernek, mely átkos következményeitől való megszabadulásra adatott, és még akkor is *akaratlanul* megmaradnak a bűnben.

Eddig csak egy néhányan—egyedül az önfeláldozott hívők—jutottak az Isten megismeréséhez. A világ nem ismeri őt és így a népek *nem is feledhetik* el az Istent, addig amíg nem vezetnek előbb az ő teljes megismeréséhez. Az önfeláldozottak felvilágosítottak, a szentszellem hit által való vezetésében, hogy megérthessék az Isten mély és elrejtett dölgeit, melyek feltárják az Isteni jellem dicsőségét, melyek azonban, bár az ő Igéjében vannak kifejezve, a világ előtt csak bolondságnak látszik.

Mint azt már eddig láttuk, az nem lesz úgy a most következő korszakban, mert akkor, ”Teljes lészen a föld az Ur ismeretével, mint a vizek a tengert béborítják” (Ésa. 11: 9) Sok olyan dolog be fog bizonyíttatni a világnak, a mit most mi hit által nyerünk. Mikor Ő, a **ki** megváltotta az embert a sir hatalmából (Hós. 13: 14), meg fogja kezdeni összegyűjteni az ő megváltott tulajdonait a halál fogházából (Ésa. 61: 1), mikor a halálból az alvók fel fognak ébredni az Igazság Napjának fénylő sugarai alatt, nem lesznek lassuk azon igazságnak felismerésében, a mit eddig látszólag csak üresmesének tekintettek, hogy Jézus Krisztus, az Isten kegyelménél fogva minden emberért meg kostolta a halált.

Láttuk azt is, hogy a Király Szentség Utjára való fokozatos felemelkedés lehetséges lesz mindenki részére, sőt elég könnyű is lesz, mert minden kövek, akadályok,

tévedések stb. az utból összeszedve elhordatnak és az ut egyenessé lesz téve lábaiknak. Ez abban a korban lesz, melyre ez a szöveg vonatkozik. És a kik nem veszik figyelembe azon korszak kedvező körülményeit és nem engedelmeskednek az igazságos Birónak vagy Kormányzónak—Krisztusnak—azok lesznek igazán a *gonoszok*. És az Isten országának minden hű alattvalója helyeselni fogja azon igazságos ítéletet, mely az ilyeneket azonnal ismét a seolba juttatja, a halál állapotába. Az ilyenek méltatlanok lennének az életre, és ha meg engednék őket élni, az ő életük átok lenne saját magukra és az emberiség többi részére is, és szenny az Isten munkáján.

Ez léssen a *második halál*, a melyből nem lesz többé feltámadás. Megváltva egyszer a sirtól (*seol*) Krisztus áldozata által, ha ismét meghalnak a saját vétkek miatt, "többé nincs a bünökért való áldozat." (Zsid. 10: 26). "Krisztus nem hal meg többé, a halálnak többé nincs uralma felette." (Rom. 6: 9) A második haláltól irtózni kell, azt kerülni kell mindenkinek, miután az lesz a létezés vége mindazoknál, a kik méltatlanoknak ítéltetnek az életre. Azonban ebben nem lehet szenvedés. Mint az első halál, ez is az élet kioltása.

Az, mért a bün által az emberiség a halál (*seol, hades*) hatalmába került, a melytől Jézus Krisztus el jött bennünket megszabadítani és megmenteni a haláltól. (1 Ján. 3: 8; Zsid. 2: 14) A halál a létezés megszűnése, az ÉLET elpusztulása. Nincs semmi különbség az első és második halál *állapota között*, azonban remény van az elsőtlől való megszabadulásra, míg a másodikból nem lesz megszabadulás, nem lesz visszatérés az életre. Az első halálítélet kimondatott mindenkire Ádám bűne miatt, míg a *második halál a szándékos, egyéni bün által* éretik el.

Hogy a mi szövegünk csak a jövő korszakra alkal-

mazható, nyilvánvaló abból, hogy úgy a szentek, mint a bűnösök most a *seolba* vagy a *hadesba* mennek. Ez az írás arra enged következtetni, hogy abban az időben, melyre vonatkozik, csak a *gonoszok* mennek oda. És a népek, melyek elfeledkeznek az Istenről, azon nemzetek vagy népek kell, hogy legyenek, a kik ismerik őt, másképp nem feledkezhetnek el róla, és a népek még nem hozattak annak ismeretére és nem is fognak hozatni egész az eljövendő időig, mikor az Urnak ismerete be fogja tölteni a földet és majd senki sem mondja az ő felebarátjának, ismerd meg az Urat, *mert mind meg fogják ismerni őt*, a legkisebbtől a legnagyobbig.—Ésa, 11: 9; Jer. 31: 34.

A zsidó szó, *goi* e versben “népnek” van fordítva, másutt ugyanazon író által használva “istenteleneknek” “pogányoknak” van fordítva. Ugylátszik a gondolat az, hogy mindazok értetődnek alatta, a kik az Istennek nem szövetséges népei, habár *nyíltan nem is gonoszok*. Azon népek (pogányok, mindazok a kik ama teljes ismeret mellett nem lesznek valóban teljesen Izráelitákká), a kik elfelejtik és elhanyagolják az Istentől nyert kegyelmeket, és az iránta való kötelességeket és teendőket, a szándékos “gonoszok” sorába soroztattnak és mind bevetetnek a második halálba.

Ennek további bizonyágául, azt találjuk, hogy a Zsidó szó, *shub*, mely a mi szövegünkben “jutnak” van fordítva, *visszataszítást* jelent az előbbi helyre vagy állapotba. Azok, kikre ez a szöveg vonatkozik, vagy voltak már a *seolban* vagy lehet, hogy odajutnak, azonban megváltatván Krisztus drága vére által, ki fognak hozatni a *seolból*. Ha aztán *gonoszok* lesznek, úgy ők és mind, a kik elfeledkeznek az Istenről, *visszataszítatnak vagy visszatérítettnek a seolba*.

ZSIDÓ HIT A GYÖTRELEMBEN

Látva, hogy mi azt tanítjuk, hogy az örök gyötteleme tana beleoltatott a Keresztyén Egyház tanaiba a hittől való elszakadás ideje alatt, mely a Pápaságban érte el tetőpontját, némelyek tudakozódtak a felől, hogy Josephus műveivel megegyezésben nem-e úgy látszik, hogy ezen tant erősen hitték a zsidók is és ha igen, ők azt kérdezik, hogy nem-e nyilvánvalónak látszik, hogy a korai keresztyének, miután azok nagy része a Zsidó hitről tértek át, és magukkal hozták e tant a Keresztyénség első kiindulásakor?

Mi feleljük, nem, az örök gyötteleme tana természet-szerűleg fejlődött ki az emberi halhatatlanság tanából, a mely mint bölcséleti kérdés először a Görög bölcsészet Plátó féle iskolában volt hirdetve, a jelenlegitől teljesen elütő alakban. Ezek először azt állították, hogy minden emberben van az istenségnek egy része és ez megkíméli őt attól, hogy örökre meghaljon. Ezen alap letévése után, épen olyan könnyű volt egy helyet is leírni a rosztat cselekvők, valamint a jót cselekvők részére. Azonban azoknak a pogány bölcséknek a mentségére meg kell jegyezni, hogy ők nem fejtették ki vagy legalább is nem hozták nyilvánosságra azt a mély leűlyedést jóindulatból, józan érzésből és szánalomból, hogy szükséges ezt lefesteni szóval és tollal és ecsettel, a borzalmaknak és haldoklásnak olyan részleteit, melyek hamarosan belettek jegyezve az ő tanaikba és kinyilvánított, hogy az ebben való hit "szükséges az üdvözüléshez" a Krisztusának nyilvánított Egyháznál.

Méltányolva az ügyet, szükséges vissza emlékezni arra, hogy mikor a Keresztyén Egyház megalapított, Görög ország az intelligencia és civilizáció tetőfokán állott. Nagy Sándor leigázta az egész világot és mindenütt elterjesztette a Görögország iránti tiszteletet és bár katonái

szempontból Róma foglalta el helyét, de máskép volt az az irodalom terén. Századokon át a Görög bölcsek és bölcsészeti tanok vezették a világ értelmeseit és mindent betöltöttek és befolyásoltak. Szokássá vált a bölcsészek és más elméletek tanítói körében annak állítása, hogy az ő rendszereik és elméleteik csaknem ugyanazok, mint a Görögöké és szokássá vált azon igyekezet, hogy eltüntessenek minden különbséget az ő régi elméleteik és a népszerű Görög tanítás között. És némelyek alapot igyekeztek kovácsolni maguknak azt állítván, hogy az ő rendszerük felkarolta a Plátonizmusnak összes jó oldalait olyan dolgokkal együtt, miket Plátó nem látott.

Ezen osztályhoz tartoztak a Keresztyén Egyház tanítói a második, harmadik és negyedik században. Megengedve a bölcsészeknek általánosan elfogadott igazságát, azt állították, hogy a bölcsészetnek ugyanazon jó vonásai találtattak a Krisztus tanításaiban és hogy ő volt a legnagyobb bölcsészet egyike stb. Így jött létre a kevert Plátonizmus és Keresztyénség. Ez még nyilvánvalóbb lett akkor, mikor a Királyok és uralkodók kezdték vizsgálni a vallásos tanításokat és azokat kedvelték, melyről leginkább gondolták, hogy félelemben tudják tartani a népet vele és megtartják a törvény irránti engedelmességben. Míg a pogány tanítók alávetették magukat az ilyen királyi vizsgálódásoknak és tanították az örökkétartó büntetését azoknak, a kik megsértették az uralkodó törvényeit (a kik mint Istentől kirendeltek uralkodtak szerintök), máskép nem tételezhetjük fel a dolgot, minthogy akkor az Egyház törekvő vezetői, a kik a pogányságot ki akarták emelni és ennek helyébe egy uralkodó vallást megteremteni, olyan tanokat hirdettek, melyek az uralkodók szemei előtt ugyanazon módon tartják hatalmukban a nép félelmét és előítéletét. Mi lehetett alkalmasabb ezen célra mint az a tan, mely az örök-

kétartó kinzását tanítja az ellenszegülőnek?

Nyilvánvalóan ugyanek az indítóokok befolyásolták Josephust, mikor a Zsidók hitére vonatkozólag írt. Az ő műveit, mint a zsidók védelmére írottakat, olyanoknak kell tekinteni, mint törekvéseket azt a nemzetet a Rómaiak és a világ szemében felemelni. Vissza kell emlékeznünk arra, hogy a zsidóknak az a hire volt, hogy rendkívül lázadó nép mely egyáltalán nem akarja, hogy kormányozzák őt még a Cézárok sem. Ők remélték, hogy Isten ígéreteivel összhangban, ők lesznek a főnemzet. Sok lázadás és felkelés volt közöttük és az ő különös vallásuk, mely elütött a többitől, szintén oka volt a szemrehányásoknak, mert nagyon kedvezett a szabadság szellemének.

Josephusnak meg volt a maga célja, mikor megírta két főművét "Régiségek" és "A Zsidók Háborúi" címen. Görög nyelven írta ezeket, mialatt Rómában élt, a hol Vespasián, Titus és Domitián római uralkodóknak volt barátja és vendége egyfolytában és a hol állandó érintkezésben volt a Görög bölcsekkel. Ezek a könyvek abból a célból lettek írva, hogy a legelőnyösebb oldalról mutassák be a Zsidó nép bátorságát, törvényét, erkölcsét stb., a Görög bölcseknek és a római méltóságoknak. Ez a cél burkoltan meg van említve a "Régiségek" előszavában, melyben ő ezeket mondja:

"Magamra vállaltam a jelen munkát, mert gondoltam hogy méltó az összes Görögöknek tanulmányozásra Azok, a kik olvassák könyvemét, lehet, hogy csodálkozni fognak a törvény és történelmi tények fejtegetéseiben foglalt oly nagy mennyiségű *bölcséleten* . . . Azonban, azok, a kik elég éles elméjük tudni mindennek az okait, egy igen érdekes bölcsészeti tant találhatnak itt."

Egy szóval, mint ravasz ember, a ki szintén megittasodott az akkor fennálló Görög bölcsek szellemétől,

Josephus kivont a Törvényekből és a Próféták irataiból, és az öregek hagyományaiból és a zsidók különböző szektáinak elméleteiből, mindent, a mit csak találhatott, a mely akár a legtávolabbról is ezt tudná bizonyítani, hogy:

Először, a zsidó vallás nem volt nagyon mögötte a népszerű Görög bölcseletnek, hanem hogy *valamennyire* hasonló elméletek vonnattak le Mózes törvényeiből és tarttattak meg némely Zsidók által, sokkal előbb, mint azt a Görög bölcseészek elkezdtek.

Másodszor, hogy nem az ő vallássos ideáljuk volt az, a mi a zsidókat nehezen kormányozhatokká és lázadókká tette, mert hisz a Cézárok kedvelték az összes szabadság kedvelőket. Ezzel kísérli bizonyítani, hogy egy időben, mikor az erényt főképen az alázatosságban ismerték fel, Mózes Törvénye "tanította elsőnek azokat, hogy Isten az Atyja és Ura mindennek, és boldog életet ad mindazoknak, a kik őt követik, azonban elkerülhetetlen nyomorba süllyeszti azokat, a kik nem járnak az erény ösvényén." És ezen gondolat támogatására és valószínűleg ezen célból van az, hogy Josephus, miután azt mondja, hogy a zsidók között három bölcseészeti szekta van, először a Farizeusok, másodszor a Saduceusok és végül az Esszének, "beszámol ezen három elméletről, különösen részletezve az olyan sajátságokat, melyek a Görög bölcseészetre emlékeztettek." És mivel az utóbbiak, az Esszének legjobban emlékeztettek a Stoikusok és a Görög elméletek tanaira, Josephus csaknem tizszer annyi időt és helyet szentel ezek álláspontjának, mint a Saduceusokénak és Farizeusokénak együtt véve. És pedig az Esszéneké egy olyan jelentéktelen szekta volt, hogy az Új Testamentom nem is említi meg őket, míg Josephus is beismeri, hogy kevesen voltak. Bármilyen is volt tehát az álláspontjuk, bármely tárgyról, nem lehet mondani,

hogy bírták a zsidó Szentelítést, mikor a Zsidók nagytöbbsége ellenkező véleményen volt. Maga az a tény, hogy a mi Urunk és az apostolok nem emlékeznek meg róluk, elegendő bizonyíték arra, hogy az Esszén bölcsélet semmi esetre sem képviselte a Zsidó ideákat. Ez a kis szekta valószínűleg csak később növekedett fel és valószínűleg a Görög bölcsészetből szivta fel a halhatatlanságra és az erkölcstelenek örökös kínzására vonatkozó eszméket. Emlékezetünkben kell tartani azt, hogy Josephus, Urunk felfeszítése után csak három évvel született és hogy ő a "Háboruk" művét Krisztus után 75-ben és a "A Régiségek" művét Krisztus után 93-ban adta ki—olyan időben, mikor ő és a többi zsidók, mint a világ többi része, móhon nyelték le a Görög bölcsészetet és tudományokat, melyek hamissan neveztek így, a mi ellen Pál intette is az egyházat. (Kol. 2: 8; 1 Tim. 6: 20)

Josephus különös figyelmet irányított az Esszénekre, mert ez megfelelt céljának. Beismeri, hogy a Saduceusok a Zsidó népnek második legnagyobb része, nem hitt az emberi halhatatlanságban. És vak kijelentést tesz a Farizeusok véleménye felől mely félrevezetésre van szánva, a következőkben: "Ők szintén hiszik, hogy a lelkek halhatatlan erővel bírnak (Ezt lehet úgy érteni, hogy a Farizeusok nem hitték azt, a mit a Saduceusok, hogy a halál minden létnek véget vet, hanem hittek azon erőben vagy siron túli életben—a halálból való feltámadás által) és hogy a föld alatt jutalmak és büntetések lesznek a szerint, a mint az életben erényesen vagy bűnösen éltek —és hogy az utobbiak örökköntartó börtönben (nem kinezva) tartatnak, azonbam az előbbieket (az erényeseket) megelevenednek ismét az életre.

Nem-e nyilvánvaló, hogy Josephus lefaragcsálta és kiterjesztette a Farizeusok véleményét, annyira, amen-

nyire azt az ő részrehajló lelkiismerete engedte, hogy bebizonyítsa a zsidó és Görög bölcsek közötti harmóniát? Pál, a ki Farizeus volt, ellentmond Josephusnak. Mig Josephus azt mondja, hogy ők hittek abban, hogy „csak az erényes fog feléledni és újra élni (nem-e jelenti ez a feltámadást és azt is, hogy abünösök nem fognak élni újból, hanem *halva* maradnak a nagy börtönben—a sirban?),” Pál ellenkezőleg a következőket mondja: „Reménységem lévén az Istenben, hogy, a mit ezek maguk is várnak, lesz feltámadásuk a halottaknak, mind igazaknak, mind hamisaknak.” Csel. 24: 15

Mi nem habozunk elfogadni az ihletett Pál apostol bizonyosságát, nem csak a tekintetben, hogy mit hittek a zsidók, hanem abban is, hogy ő és a korai Egyház mit hitt, és mi ismételjük, hogy a gonoszok örökkétartó kínzásának elmélete, mely azon elméletre van alapítva, hogy az emberi lélek nem halhat meg, ellenkezik úgy az Ó, mint az Új-Testamentom tanításaival és csak a Görög bölcsek vitték ezt be a Zsidók és Keresztyének körébe. Hála legyen Istennek a Szentírás tisztább bölcsészetéért, mely azt tanítja, hogy a lélek (a lény) halála a bűn büntetése (Ezék. 18: 20) és hogy minden lélek, a mely el volt ítélve Ádám bűne folytán, megváltatott Krisztus lelke által (Ésa. 53: 10) és hogy bárki is csak *szándékos*, egyéni bűne miatt fog meghalni a második halálban—mely egy örökké tartó büntetés, de nem örökké tartó kín.

VÁLASZD AZ ÉLETET, HOGY ÉLHESS.

“Lám elődbe adtam ma néked az életet és a jót, a halált és a gonoszt,” “Az életet és halált adtam előtökbe, az áldást és az átkot; válaszd azért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod.”—5 Móz. 30: 15, 19.

Most jövünk más olyan szentírásbeli állítások megfontolásához, melyek összhangban vannak az előző cikkekben levont következtetésekkel.

Az itt idézett szavak Mózesnek Izráelhez intézett nyilatkozataiból valók. Hogy méltathassuk ezeket, emlékezetünkben kell tartani azt, hogy Izráel, mint nép, és az összes szövetségeik, áldozataik stb. jelképies jelentőséggel bírtak.

Az Isten tudta, hogy nem nyerhetik meg az életet a törvények megtartásával, nem kérdés, hogy milyen mértékben *választják* azt cselekedni, mert ők, mint a többi elesett nemzedék, gyengék voltak, el voltak erkölcsтеленedve a véteknek Ádám által evett savanyu gyümölcse hatásától, mit Ádám gyermekei valamennyien kostoltak. (Jer. 31: 29) Ilyenképen, mint Pál kijelenti, az Izráelnek adott törvény nem adhatott nékik életet, az ő bukott természetüknek gyengesége és elerkölcsтеленedése miatt. (Rom. 8: 3; Zsid. 7: 19; 10: 1,10)

Mindazáltal, Isten előre látta a jótéteményt, a mi rájuk fog háramlani még a tökéletes életre való megkísérelt törekvésből is, tudniillik látta azt, hogy bemutatja nékik és egyszersmind be is bozonyítja előttük a szükségességét egy *jobb* áldozatnak (megváltás, mit a mi Urunk Jézus adott) és egy *nagyobb* Szabadítónak Mózesnél. És mind ezekkel az ő próbálkozásaikkal egy minta vagy árnykép nyújtott az egész világ részére (mit Izráel jelképezett) az egyéni próbáltatásra vonatkozólag és bitosított a bűnért való jobb áldozatok által, a mely ott előre ábrázolva volt, melyet a nagy próféta fog majd elvégezni, a kinek Mózes csak egy jelképe volt.

Látva ilyen módon, hogy az Izráel elé állított élet és halál próbája csak jelképe volt az egész világ egyéni megpróbálásának és az élet és halál (az örökkétartó élet és a második halál) kérdésének, némileg segítségünkre lesz látni azt, hogy a nagy ezeréves napi próba, melyre a mi Urunk Jézus jelöltetett ki bírónak, *két*

kérdést foglal magában, élet és halál. Mindenki Fel lesz hiva akkor, hogy határozzon a legkedvezőbb alkal- mak biztosítása folytán, az igazságosság és az élet, vagy a bűn és a halál között választani kell. Bár lesznek jutalmak és "kitüntetések" a jelen élet tetteihez mérten és ahhoz mérten, ahogyan viselkedtek a próba alatt (Ján. 3: 19; Mát. 10: 42; Mát. 11: 20-24) Az ítélet végezetre összhangban lesz azzal a választással, a mit a viselkedése által minden egyes kimutatott az ítélet korszaka alatt. Olvassa el gondosan a jövőendő korszak szabályait—Jer. 31: 29-34; Ezék. 18: 20-32. Ezek minden kétséget kizá- rólag igazolják az Istennek az emberek iránti szereteté- nek hűségét és valódiságát. "Élek én azt mondja az Úr Isten, hogy nem gyönyörködöm a hitetlen halálában, hanem hogy a hitetlen megtérjen utjáról és éljen." Térjete meg, térjete meg gonosz utaitokról, hiszen miért hálnátok meg?" (Ezék. 33: 11) Ha az ember, a ki lop, kényszerítettetni fog vissza adni a lopott holmit jogos tulajdonosának, huszszázalék kamat hozzá adásával és az ember a ki csal, hamisan vádol vagy másképen rontja felebarátját, kényszerítettetni fog, hogy bevallja bűneit és amennyire lehet, jóvá tegye az okozott kárt, az élet örökös elvesztésének veszélyénél, nem lenne-e ez meglakoltató igazságszolgáltatás? Figyeld meg ezen vi- lágos nyilatkozatot az Istennek Izráéllal folytatott jellemző eljárásaiban, a kiket ő a világ képviselőinek tett meg.—1 Kor. 10: 11; 3 Móz. 6: 1-7; Lásd továb- bá *Sátor Árnýékai* 80-ik oldal.

A második próba, annak ítélete és eredménye, szintén be van mutatva Mózesnek Péter által idézett szavaiban (Csel. 3: 22, 23): "Prófétát támaszt néktek az Ur, a ti Istenetek, a ti atyátokfiai közül, mint engem, azt hallgas- sátok mindenben, a mit csak szólánd néktek. Lészen pedig, hogy minden lélek (lény), valamely nem hall-

gatánd (nem engedelmeskedik) arra a prófétára, (és így nem választja az *életet*) ki fog irtatni a nép közül." Néhány szóval ez már felhívja a figyelmet a világ nagy próbáltatására, mely következik. Bemutatja az Isten által támasztandó nagy Prófétát vagy tanítót, a ki új ítéletet vagy próbáltatást ad az elítélt nemzedéknek, a melyet ő megváltott az ítélettől, a mely reájuk az ő elődjükről, Ádámról származott. Mutatja azt is, hogy az örök élet feltétele a helyes engedelmesség és hogy azon próbáltatás végével némelyek az életre méltóknak fognak ítéltetni, mások meg az elpusztításra—a második halálra.

A mi Urunk Jézus, megváltván mindenkit az ő tökéletes és drága áldozata által, Ő a Fő, és nagy Próféta. És az Evangéliumi korszak alatt Isten kiválasztott tagokat az ő testének, a kik Jézus Krisztussal együtt a világ meg ítélésében Istennek képviselői lesznek. Ezek fogják képezni az ígért Nagy Prófétát vagy Tanítót. "Nem tudjátok, hogy a szentek meg fogják ítélni a világot?"—1 Kor. 6:2.

Az Ur ugyanazt röviden adja elő, Mát. 25:31, 46. ban. Itt mutataja be a világ megpróbáltatását (nem az Egyházét, mely mint az ő testének tagjai együtt vannak vele a Millenium uralom alatt—ítélve, kormányozva és áldva a világot) és bezárólag azon próbáltatás leírását, ő szintén mutatja a fentebb említett két osztályt és azoknak ellentétes jutalmukat—az egyik osztály, a mely engedelmeskedik és összhangba jön az ő intézkedéseivel, teljes mértékben élvezni fogja az örök élet áldását és ezért "áldottaknak" hivatnak. A másik osztály, a kik minden alkalommal engedetlenek, a halál ítéletét fogják tapasztalni, a "második halált," és így "átkozottaknak" vagy újra elítélteknek neveztetnek.

Az első próba csak az emberiségé volt és azért a

büntetés vagy kárhozat, az első halál, csak az embereket érte. Azonban a második halál sokkal bővebb tartalmu lesz. Nem csak a bukott és tökéletlen emberiség próbáltatása lesz, hanem magába foglal minden más dolgot, elvet és lényt, mely nincs összhangban Jehovával. "Isten minden munkát ítélete alá fog hozni, minden titkos dologgal."

A „jövendő ítélet” magában foglalja minden hamis rendszernek s polgári, társadalmi és vallásos rendszernek az ítéletét. Ezek ítéltetnek, és száműzetnek a Millenium nap kezdetén, amenyiben az igazság világossága azt fogja okozni, hogy elvesztik hirnevüket és ezért eltűnnek. Ez az ítélet lesz az első rendszerint, hogy az ember próbáltatása tévedéstől és előítéletektől menten haladhasson előre. Magában fogja továbbá foglalni a "bűnös angyalok" ítéletét, azon agyalokét "a kik nem tartották meg, első állapotukat" az Isten iránti tisztaságban és engedelmességben. Így irta meg az Apostól a nagy Próféta és Főpap testének tagjairól, a ki mindennek bírása leend. "Nem tudjátok-e, hogy angyalokat is fogunk itélni?"— 1 Kor. 6: 3.

Igy állván a dolog, a Millenium próbáltatásának ítélete (elpusztítás, Második halál) a vétkezőknek nagyobb csoportjára terjed ki, mint az Ádám bűne miatti büntetés és átok, mely "minden emberre mondatott ki." Egyszóval az elpusztítás azon próbáltatás végén a teljes elpusztítása lesz, minden lénynek, és minden dolognak, a mely nem dicsőíti az Istent és nincs hasznára és áldására az összes teremtetéseknek. Így a Második Halál a tökéletes jövő korszakban olyan lesz mint a *Gehenna*, a Hinnon Völgye volt az Izráel jelképes városának és királyságának. Elpusztit és megemészt mindent, a mi csak belekerül.

Ilyen módon láttuk, hogy a Második Halál nem csak

egyszerűen a halált, vagy másodszori elpusztítást jelenti, miután egyes dolgok elpusztíttatnak a "Második Halálban" melyek soha előbb nem voltak elpusztítva, így például a Sátán sohasem halt meg, tehát nem jelenthet második halált az ő részére. Hasonlóan egyes téves rendszerek elpusztíttatnak a *gehennában*, mely a Második Halál, melyek soha azelőtt nem voltak elpusztítva. Ezért a Második Halál, melyben ők el lesznek pusztítva, nem tekinthető úgy, mint az ő másodszori elpusztításuk. A Második Halál vagy elpusztítás, a neve azon megsemmisülésnek, mely el következik *minden gonosz dologra*, mint a *Millenium ítéletének az eredménye vagy határozata* "a jövő ítéletnek."

TARTALOMMUTATÓ

--A--

SZENTIRÁS - IDÉZETEKRŐL

1. Mózes oldal	16:1161	25:6-876
1:2857	18:617	25:823
37:3520	30:421	28:15-1820
42:120	31:1821	29:9-1916
44:2920	37:2061	34:8-1074
44:3120	49:14, 1621	38:1022
	55:1617	38:1822
2. Mózes	78:23	40:1-251
13:1931	86:1314, 17	42:27
	88:427	53:1075
3. Mózes	88:11, 1216	57:919
6:1-788	89:1923	61:175, 78
26:48	101:5-876	65:2054
	106:16	66:2439
4. Mózes	107:16	
16:30-3322	115:1716, 47	Jeremiás
	116:317	31:2988
5. Mózes	118:1-46	31:29-3068
30:15, 1986	136:6	31:29-3487
32:2218	139:818	31:3480
	141:722	
	145:2063	Ezékiel
1. Sámuel	Példabeszédek	18:2-4, 19, 20,54
2:620	1:1222	18:4, 2063
2. Sámuel	5:516	18:2086
22:617	7:2713	18:20-3288
1. Királyok	9:1818	21:2770
2:6, 920	11:216	31:1522
Jób	15:1118	31:15-1719
7:921	15:2416	32:2119
10:2116	23:1418	33:1188
11:818	27:2019	32:279
14:1314, 21	30:15, 1622	34:9-1016
17:1221		
17:1521	Prédikátor	Dániel
21:1321	9:1216, 22, 47	2:34-3555
24:19, 2021	Énekek	7:14, 2270
26:618	8:622	7:2721
Zsoltárok	Ésaiás	Hóseás
6:521	5:1419	13:1468, 75, 78
8:5-857	8:205	Amós
9:1817, 76	11:976, 78, 80	9:217
16:10, 17, 2325	14:917, 19	Jónás
	14:1122	2:217, 20
	14:1519	

Habakuk	2:27 23	2. Timótheus	1:3 26
2:5 20	2:22-38 24	4:7-8 54	
	2:31 17		
Zakariás	3:15 17	Titus	2:14 46
9:12 26	3:22, 23 88		
12:10 51	4:21 64	Zsidók	1:3 26
	7:15-16 31		2:14 20, 62, 68, 79
Máté	24:15 86		7:19 87
5:21-22 30			10:1-10 87
5:22, 29-30 27, 32	Róma		10:27 29
10:28 27, 35	1:17 5-6		10:26-29 63
10:42 88	4:16 9		11:22 31
11:29-34 88	5:12 68		
11:23 23	6:9 39, 79		
13:35 37	6:23 20, 62	Jakab	3:6 27, 41
13:39 11	7:12 32		
13:43 54	8:3 87	1. Péter	2:7-9 46
15:26-27 46	11:19-32 51		
16:18 24	11:26-33 52	2. Péter	2:1 10
18:8-9 37	13:10 56, 61		2:4 41
18:9 27			2:9 64
21:43 46	1. Korinthus		
23:15, 33 27, 40	6:2 89	1. János	2:2 26
25:31-46 52, 89	6:3 90		3:8 79
25:41 63	10:11 88		4:18 64, 65
25:46 64	15:3 26		
	15:54-55 23, 76		
Márk	15:55 75		
9:43-48 27, 37			
Lukács	2. Korinthus		
3:38 59	5:14 15		
4:18 75		Galátzia	
10:15 23	3:29 47, 49		
12:4-5 35	5:2-4 48		
12:5 27, 35	6:12 15		
16:19-31 43		Efézus	
16:23 24		1:4 58	
21:15 16		2:5 50	
		2:12-13 47	
János			
3:18 76	Kolossé		
3:19 89	2:8 85		
4:9 46		1. Thess.	
5:25 76		2:16 18	
5:28 18, 75		2. Thess.	
8:39 49		1:9 63, 65	
10:16 57			
15:14 12		1. Timótheus	
		6:20 85	
Cselekedetek			
2:1 24			
2:14 24			